

**POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE**

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminalistiky

## **Zadržení – metoda kriminalistické praxe**

*Bakalářská práce*

**Detentin a methodology of forensic practice**

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. JUDr. Zdeněk Konrád, CSc.

AUTOR PRÁCE

Martin Burda

PRAHA

2022

### **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že předložená autorská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Ostravě dne 11. 11. 2021

Martin Burda

## **Poděkování**

Na tomto místě bych velice rád poděkoval doc. JUDr. Zdeňku Konrádovi, CSc., za to, že mi umožnil vypracování této bakalářské práce, ke které mi přispěl svými názory a cennými radami. Dále bych chtěl poděkovat kpt. Mgr. Karlu Vejvodovi, vrchnímu komisaři 2. odd. OOK SKPV Krajského ředitelství hl. m. Prahy za podněty a rady týkající se problematiky zadržení.

## **ANOTACE**

Práce se zabývá kriminalisticko-taktickou metodou a zároveň procesním úkonem omezení osobní svobody, a to formou zadržení. Cílem je komplexně přiblížit tento kriminalistický pojem s využitím podkladů z odborné literatury, kriminalistických metod, zaběhlé praxe s využitím nejnovějších poznatků. Práce by měla přiblížit komplex těchto informací především policistům nově přijatým do služebního poměru, a to například na policejních školách při prvotním setkání s těmito informacemi v rámci základní odborné přípravy. V širší míře je v práci kladen důraz na bezpečnost a taktiku služebního zákroku a psychologii v rámci omezení osobní svobody.

Velmi žádoucím přínosem je získat co nejširší přehled z kriminalistického hlediska o dalších možnostech omezení osobní svobody a získat tak nadstandardní přehled této policejní praxe. Proto je zde zajištěna zákonnost činností zabývajících se touto problematikou a tím související taktika a bezpečnost.

## **KLÍČOVÁ SLOVA**

Omezení osobní svobody, zadržení, kriminalistická taktika, provedení služebního zákroku, bezpečnost, policie

## **ANNOTATION**

The thesis deals with the criminology-tactical method and restriction of personal liberty through detention, as a procedural step. The objective is to define this criminology concept in comprehensive terms, using the findings of specialised literature, criminology methods, and established practice reflecting the latest knowledge. The paper should, in particular, present this body of information to newly recruited police officers, for instance at police academies in the context of first acquainting with this information within the basic orientation classes. Broadly speaking, the thesis, in particular, focuses on the safety and tactics of the police officer's action and on the psychology involved in the very act of restricting a person's personal liberty.

From the forensic perspective, the paper should present as broad of an overview as possible of the alternatives to restricting someone's personal liberty, thus providing a more comprehensive picture of this policing practice. Therefore, the legality of actions connected with this practice and the tactics and security involved are examined.

## **KEYWORDS**

Restriction of personal liberty, detention, criminology tactics, execution of actions by police officers, safety, police

# Obsah

|                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------|----|
| Úvod.....                                                               | 9  |
| 1 Zadržení.....                                                         | 11 |
| 2 Trestně právní rozbor.....                                            | 12 |
| 2.1 Ústava České republiky .....                                        | 12 |
| 2.2 Listina základních práv a svobod.....                               | 12 |
| 2.3 Trestní řád .....                                                   | 14 |
| 2.3.1 Zákon o Policii České republiky .....                             | 16 |
| 2.3.2 Zákon o obecní policii .....                                      | 17 |
| 3 Pojem zadržení z hlediska kriminalistiky .....                        | 18 |
| 3.1 Porovnání zadržení z pohledu trestního práva a kriminalistiky ..... | 19 |
| 3.2 Kdo zadržení provádí.....                                           | 20 |
| 3.2.1 Hlídková služba .....                                             | 21 |
| 3.2.2 Služba kriminální policie a vyšetřování .....                     | 21 |
| 3.2.3 Další složky SKPV využitelné k zadržení (OTO, OOD, UZČ atd.)..... | 22 |
| 3.2.4 Letecká služba.....                                               | 22 |
| 3.2.5 Zásahová jednotka .....                                           | 23 |
| 3.2.6 Útvar rychlého nasazení .....                                     | 24 |
| 4 Dle použití donucovacích prostředků a zbraně .....                    | 26 |
| 4.1 Dobrovolné .....                                                    | 26 |
| 4.2 S použitím donucovacích prostředků.....                             | 26 |
| 4.3 S použitím zbraně.....                                              | 27 |
| 5 Metodika a taktika zadržení .....                                     | 29 |
| 5.1 Význam a cíl zadržení .....                                         | 29 |
| 5.2 Stadia zadržení.....                                                | 30 |
| 5.2.1 Úvodní stadium.....                                               | 30 |
| 5.2.2 Zajišťovací stadium.....                                          | 30 |
| 5.2.3 Stadium eskorty .....                                             | 31 |
| 5.2.4 Závěrečné stadium .....                                           | 32 |
| 6 Rozdělení zadržení – dle připravenosti.....                           | 33 |

|                                                  |    |
|--------------------------------------------------|----|
| 6.1.1 Nenadálé (spontánní) .....                 | 33 |
| 6.1.2 Připravované .....                         | 33 |
| 6.2 Příprava zadržení .....                      | 34 |
| 6.2.1 Shromáždění informací.....                 | 34 |
| 6.2.1.1 Totožnost.....                           | 35 |
| 6.2.1.2 Minulost.....                            | 35 |
| 6.2.1.3 Znalosti metod policie.....              | 35 |
| 6.2.1.4 Fyzické dispozice .....                  | 36 |
| 6.2.1.5 Bydliště.....                            | 36 |
| 6.2.1.6 Ozbrojení.....                           | 37 |
| 6.2.1.7 Dopravní prostředky .....                | 38 |
| 6.2.1.8 Styky.....                               | 39 |
| 6.2.2 Plánování zadržení.....                    | 39 |
| 6.2.3 Rozložení sil a prostředků .....           | 40 |
| 6.2.4 Instruktaž.....                            | 41 |
| 6.3 Taktika zadržení .....                       | 42 |
| 6.3.1 Pozorování osoby.....                      | 42 |
| 6.3.2 Správný výběr místa a času .....           | 43 |
| 6.3.3 Zajištění bezpečnosti osob .....           | 43 |
| 6.3.4 Zajištění věcí .....                       | 43 |
| 6.3.5 Překvapivost.....                          | 44 |
| 6.3.6 Rychlost.....                              | 44 |
| 6.3.7 Rozhodnost .....                           | 44 |
| 6.3.8 Ostražitost .....                          | 45 |
| 6.3.9 Přiměřenost .....                          | 46 |
| 7 Psychologické aspekty zadržení .....           | 47 |
| 7.1 Uplatnění psychologie při zadržení.....      | 48 |
| 7.2 Vnější aspekty ovlivňující průběh úkonu..... | 48 |
| 7.3 Vnitřní aspekty ovlivňující zadržení.....    | 49 |
| 7.3.1 Pozitivní aspekty zadržení .....           | 49 |
| 7.3.1.1 Zkušenosti .....                         | 49 |
| 7.3.1.2 Důvěra.....                              | 49 |

|                                               |    |
|-----------------------------------------------|----|
| 7.3.2 Negativní aspekty zadržení .....        | 50 |
| 7.3.2.1 Stres .....                           | 50 |
| 7.3.2.2 Únava .....                           | 50 |
| 7.3.2.3 Nedostatek informací.....             | 51 |
| 8 Výcvik a služební příprava .....            | 52 |
| 8.1 Změna kvůli nešťastné události .....      | 53 |
| 8.2 Specializované útvary .....               | 54 |
| 8.2.1 Taktická část výcviku .....             | 54 |
| 8.2.2 Pořádková část výcviku .....            | 54 |
| 9 Případové studie .....                      | 56 |
| 9.1.1 Bez užití donucovacích prostředků ..... | 56 |
| 9.1.2 S použitím donucovacích prostředků..... | 57 |
| 9.1.3 Nedostatek sil a prostředků .....       | 58 |
| 9.1.4 Zpackané zadržení .....                 | 59 |
| 10 Závěrečná část .....                       | 62 |
| Seznam použité literatury:.....               | 64 |

# Úvod

K policii ČR jsem nastoupil v prosinci roku 2013 na Oddělení hlídkové služby na Obvodním ředitelství Prahy IV. Činnost na tomto základním útvaru považuji za zcela zásadní. Naučil jsem se zde základy policejní práce doslova z ulice, které při zpětném ohlédnutí hodnotím jen v superlativech. Na tomto útvaru jsem sloužil necelých šest let a poté jsem přestoupil na místo svého současného pracoviště, a to na útvar Speciální pořádkové jednotky v Praze.

Téma této bakalářské práce jsem si zvolil, protože je mi v rámci mojí předchozí i současné služby u policie ČR velice blízké, a to nejen z toho důvodu, že jsem zadržení mnohokrát prováděl, ale také proto, že jsem nejen já, ale i moji kolegové často narazili při zadržení na podceněnou situaci, kladení odporu ze strany pachatele, ale i na nedostatečné informace k provedení bezpečného zákroku. Všechny tyto jednotlivé situace mě motivovaly k napsání bakalářské práce na toto téma, protože komplexní pohled by mohl čtenáři přiblížit jednotlivá jejích úskalí.

V první části této bakalářské práce bych chtěl rozebrat právní stránku zadržení, která zasahuje jak do Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod, trestního řádu, zákona o Policii ČR, ale i do několika interních aktů řízení.

Dále bych chtěl zadržení rozebrat z pohledu jednotlivých útvarů Policie ČR, uvést výhody a nevýhody jednotlivých složek a jejich využití.

V poslední části se zaměřím na psychologii policejního zákroku a policejního výcviku se snahou o přiblížení těchto témat případovými studiemi.

Cílem této bakalářské práce je komplexní rozbor jednoho z nejčastějších služebních zákroků v rámci Policie ČR, a to za využití veřejně dostupné literatury, interních aktů řízení Policie ČR a v neposlední řadě osobních

zkušeností policistů sloužících jak na základních útvarech, tak i na specializovaných útvarech PČR.

Dle mého názoru je zadržení velice důležitý a zároveň náročný úkon, který ovlivňuje velké množství jednotlivých aspektů, naproti tomu jsem během přípravy na tuto bakalářskou práci nenalezl žádnou veřejně přístupnou publikaci, která by se zabývala pouze samotným zadržením. Zpracováním této bakalářské práce bych rád v rámci svého studia na Policejní akademii přispěl k vytvoření komplexního pohledu na téma zadržení osoby.

# 1 Zadržení

Úvodem této bakalářské práce je potřeba si uvědomit, že zadržení je nejčastější způsob omezení osobní svobody, kdy je osoba, proti níž zákrok probíhá, omezena na svých právech a svobodách. Vzhledem k tomu, že svoboda je v demokratické společnosti jedním z nejdůležitějších základních práv, mohou orgány státní moci do nich zasahovat pouze v přesně vymezených a v zákoně uvedených důvodech. Tato možnost orgánů státní moci vyplývá ze zásady enumerativnosti<sup>1</sup> veřejnoprávních pretenzí<sup>2</sup>, kdy není možné postupovat jinak než podle zákona. Velmi významně se na ochraně těchto práv podílí Ústava České republiky<sup>3</sup> a Listina základních práv a svobod<sup>4</sup>. V trestním řízení se opíráme zejména o trestní řád<sup>5</sup>.

V úvodu této bakalářské práce je třeba zmínit, že ačkoli je jejím tématem zadržení, je třeba se v kontextu zabývat i dalšími zásahy do práv a svobod jednotlivce, jako jsou zajištění, předvedení, zatčení, dodání do výkonu trestu odnětí svobody. Na téměř všechna tato omezení osobní svobody lze výsledky této bakalářské práce aplikovat, nebo je alespoň podpůrně využít.

Zároveň je třeba zmínit, že ačkoli bude téma této bakalářské práce zpracováno z pohledu příslušníka Policie ČR, může být výsledek na různé úrovni využit pro další bezpečnostní sbory provádějící zákroky, jako jsou například Vojenská policie, Celní správa, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Městská či Obecní policie a v omezených možnostech i Vězeňská služba ČR. Některé uvedené bezpečnostní sbory a jejich pohled na zadržení budou v této bakalářské práci zmíněny i v následujících kapitolách.

---

<sup>1</sup>Enumerativnost – úplný výčet

<sup>2</sup>Veřejnoprávní pretenze – pravomoc, která platí pro úřady státní správy

<sup>3</sup>Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

<sup>4</sup>Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.

<sup>5</sup>Zákon č. 141/1961 Sb.

## 2 Trestně právní rozbor

Jak již bylo uvedeno v úvodu této práce, osobnostní práva jednotlivce a jejich ochrana jsou zakotveny v Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod. Vzhledem k vyjádření v těchto zákonech náleží tato práva každému, tedy jak fyzickým, tak právnickým osobám bez ohledu na jejich občanství či sídlo. Vzhledem k tématu této práce je však nezbytné uvést, že jakékoli omezení osobní svobody je možné provést pouze proti fyzické osobě. Tato práva jsou zároveň garantována mezinárodními smlouvami, které Česká republika ratifikovala a převzala do svého právního pořádku.

### 2.1 Ústava České republiky

Hlava 1 čl. 2 odst. 3 uvádí: *Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.* (4) Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být *nucen činit, co zákon neukládá*.<sup>6</sup>

Tyto hodnoty zcela definují žití ve vyspělém demokratickém státě, kde lidem zaručují životní stabilitu, a zároveň můžeme vnímat, že konkrétní stát stojí na silných pilířích těchto hodnot. Zároveň je tímto Ústavou zaručeno, že státní moc nemůže vykonávat nic, co není v zákoně výslovně uvedeno, a v případě, že bude něco vymáhat, musí tak činit v jasně specifikovaných případech a formách.

### 2.2 Listina základních práv a svobod

Hlava 1 v obecných ustanoveních uvádí v článku 1: *Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcižitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.* 2: *Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon*

---

<sup>6</sup>Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění posledních předpisů

*stanoví. Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*<sup>7</sup>

Listina základních práv a svobod tímto garantuje lidská práva a svobody každému, přičemž zároveň jasně uvádí, že nikdo nemůže být těchto práv zbaven. Každému je zaručeno jednání v zákonné rovině demokratického právního státu, ale nikoliv takové rozhodnutí, které se neslučuje s vizí takových hodnot.

*(1) Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. (3) Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod. (7) Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.*<sup>8</sup>

Tímto ustanovením listina základních práv a svobod zaručuje práva a svobody komukoliv. Zároveň garantuje, že nikdo na svých právech a svobodách nemůže být krácen. Zároveň ale dává státní moci možnost v jasně zákonem specifikovaných případech do těchto práv a svobod zasahovat.

Hlava 2 Základní lidská práva a svobody – článek 8 uvádí: *Osobní svoboda je zaručena. Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku. Obviněného nebo podezřelého z trestného činu je možno zadržet jen v případech stanovených v zákoně. Zadržená osoba musí být ihned seznámena s důvody zadržení, vyslechnuta a nejpozději do 48 hodin propuštěna na svobodu nebo odevzdána soudu. Soudce musí zadrženou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu. Zatknout obviněného je možno jen na písemný odůvodněný příkaz soudce. Zatčená osoba musí být do 24 hodin odevzdána soudu. Soudce musí zatčenou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu. Nikdo nesmí být vzat do vazby, leč z důvodů a na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu.*

---

<sup>7</sup> Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění posledních předpisů

<sup>8</sup> Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění posledních předpisů

Nikdo nemůže být omezen na osobní svobodě svévolně a na neurčitou dobu. Proto jsou jasně stanoveny podmínky, které tyto hodnoty mohou prolomit.

## 2.3 Trestní řád

Příkaz k zatčení dle § 69 odst.1

*Jestliže je dán některý z důvodů vazby a obviněného nelze předvolat, předvést nebo zadržet a zajistit tak jeho přítomnost u výslechu, vydá v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce a v řízení před soudem předseda senátu příkaz, aby byl obviněný zatčen.<sup>9</sup>*

V tomto ustanovení je soudce, případně státní zástupce oprávněn zajistit přítomnost potřebné osoby před soudem. Nejčastěji se tohoto institutu využije v případě, že obviněný se na řádné předvolání bez omluvy nedostavuje. Vzhledem k tomu, že ani soudce ani státní zástupce nebude nikoho osobně zatýkat, využívá k tomu policejní orgán.

Zadržení osoby podezřelé – § 76 odst.1

*Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může zadržet, je-li dán některý z důvodů vazby, když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání. K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li osoba přistižena při trestném činu anebo zastižena na útěku.<sup>10</sup>*

Toto ustanovení dává policejnímu orgánu oprávnění osobu podezřelou zadržet. Dále je třeba zmínit, že zde není specifikovaná forma souhlasu státního zástupce, který je možné dostat i ústně. Vzhledem k uvedenému lze konstatovat, že policejní orgán je oprávněn zadržet osobu přistiženou při činu, nebo bezprostředně po něm, kdy o zadržení neprodleně vyrozumí státního zástupce. Souhlas státního zástupce může být vydán jak ústně, tak písemně. O ústním

---

<sup>9</sup> § 69/1 zákona 141/1961 Sb., ve znění posledních předpisů

<sup>10</sup> § 76/1 zákona 141/1961 Sb., ve znění posledních předpisů

souhlasu však musí policejní orgán sepsat úřední záznam. V takovém případě je však vhodné si tento úřední záznam následně, jakmile to okolnosti dovolí, nechat od státního zástupce potvrdit.

#### Nařízení výkonu trestu – § 321 odst. 3

*Nenastoupí-li odsouzený trest ve lhůtě, která mu byla poskytnuta, nebo bylo-li z konkrétních skutečností zjištěno, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že uprchne nebo se bude skrývat, nařídí předseda senátu, aby byl do výkonu trestu dodán.<sup>11</sup>*

Posledním omezením osobní svobody je nařízení výkonu trestu, kdy může soudce vydat příkaz k dodání do výkonu trestu. Nejčastěji se tak děje v případech, kdy se odsouzený vyhýbá nástupu do výkonu trestu.

#### Vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek – § 83c

**(1)** *Policejní orgán může vstoupit do obydlí, jiných prostor nebo na pozemek jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob nebo pro ochranu jiných práv a svobod nebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku. (2) Policejní orgán dále může na místa uvedená v odstavci 1 vstoupit v případě, že se v nich nachází osoba, a) na kterou byl vydán příkaz k zadržení, příkaz k zatčení nebo příkaz k dodání do výkonu trestu odnětí svobody nebo do výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, b) kterou je třeba předvést pro účely trestního řízení, nebo c) kterou je třeba zadržet. (3) Po vstupu na místa shora uvedená nesmějí být provedeny žádné jiné úkony než takové, které slouží k odstranění naléhavého nebezpečí nebo k předvedení osoby.<sup>12</sup>*

V rámci tohoto ustanovení trestního řádu dostal policejní orgán vzhledem k potřebám omezení osobní svobody i oprávnění vstupovat do obydlí. Zároveň

---

<sup>11</sup> § 321/3 zákona 141/1961 Sb., ve znění posledních předpisů

<sup>12</sup> § 83c zákona 141/1961 Sb., ve znění posledních předpisů

ale zákon ukládá omezení, v jehož rámci policejní orgán nemůže v obydlí dělat jakékoli jiné úkony než omezení osobní svobody konkrétní osoby.

Samozřejmě může nastat případ, že v rámci omezení osobní svobody policejní orgán zjistí, že se v budově nalézá například varna, pěstírna konopí nebo například zbraně, ačkoli zadržená osoba nevlastní zbrojní průkaz. Toto zjištění má pro policejní orgán pouze operativní charakter. V takovém případě musí o tomto zjištění vyrozumět dozorujícího státního zástupce a vyžádat si od něj příkaz k domovní prohlídce. Do doby vydání příkazu k domovní prohlídce je vhodné objekt střežit a až poté v něm může provádět další úkony.

### **2.3.1 Zákon o Policii České republiky**

Tento zákon umožňuje policistům omezit osobní svobodu ve formě zajištění. Primárně se omezením zabývá § 26 tohoto zákona, který specifikuje přesné podmínky zajištění.

*(1) Policista je oprávněn zajistit osobu, která a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek, b) v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu, c) má být předvedena podle jiného právního předpisu 6), d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence, e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk, f) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému*

*zástupci, nebo i) byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru.<sup>13</sup>*

### **2.3.2 Zákon o obecní policii**

Také pro příslušníky obecní policie jsou jasné definované podmínky, za kterých můžou omezit osobní svobodu, a to formou předvedení, o kterém hovoří § 13 tohoto zákona.

*(1) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti podle § 12 odst. 2 nebo nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat, nemůže-li strážník v uvedených případech její totožnost zjistit provedením úkonu na místě; nezbytnou součinnost k prokázání totožnosti strážník poskytne způsobem a v rozsahu, který nezmaří účel úkonu. 2) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, u které se při zjišťování její totožnosti prokáže, že je osobou hledanou policií nebo osobou pohřešovanou. (3) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušujícím veřejný pořádek nebo ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze jí jiným způsobem v takovém jednání zabránit. (4) Strážník je oprávněn předvést osobu na nejbližší útvar policie i mimo území obce, která zřídila obecní policii nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a nebo 3b. Povinnosti a oprávnění podle zákona může strážník plnit pouze v rozsahu nezbytném pro zajištění předvedení osoby. (5) Strážník je oprávněn předvést osobu na žádost příslušného orgánu obce podle zvláštních předpisů. (6) O předvedení se sepíše úřední záznam. Obecní policie osoby předvedené podle odstavců 2 a 3 předá policii k dalšímu opatření. Převzetí osoby potvrdí policie strážníkovi v úředním záznamu nebo v potvrzení o převzetí.<sup>14</sup>*

---

<sup>13</sup> zákon č. 273/2008 Sb., ve znění posledních předpisů

<sup>14</sup> zákon 553/1991 Sb., ve znění posledních předpisů

### 3 Pojem zadržení z hlediska kriminalistiky

V rámci přípravy této bakalářské práce jsem narazil na několik různých definic kriminalistického pojmu zadržení. Tento pojem je více či méně skloňován v mnoha knihách a skriptech. Například Němec a kolektiv v knize *Kriminalistická taktika pro policisty* uvádí: „Zadržením v kriminalistice rozumíme kriminalistické opatření, kterým se uskutečňuje oprávněné omezení osobní svobody člověka.“<sup>15</sup>

Oproti tomu Straus a kolektiv v knize *Kriminalistická taktika* píše: „Zadržení jako opatření, kterým se na základě zákona, z důvodů a způsobem uvedeným v zákoně omezuje osobní svoboda člověka od okamžiku sdělení, že osoba je zadržena (zatčena, zajištěna, předváděna) do okamžiku jejího předání příslušným orgánům oprávněným k provedení dalších úkonů a opatření.“<sup>16</sup>

Dále pak Tiplica a kolektiv v knize *Kriminalistická taktika* vnímají „zadržení jako opatření, kterým se na základě zákona, z důvodů a způsobem vedeným v zákoně omezuje osobní svoboda člověka od okamžiku sdělení, že osoba je zadržena (zatčena, zajištěna, předváděna) do okamžiku jejího předání příslušným orgánům oprávněným k provedení dalších úkonů a opatření“<sup>17</sup>.

Z hlediska výše zmíněných autorů a jejich definic je dle mého názoru zadržení opatření policejního orgánu dané zákonem, kterým je zasahováno do osobní svobody jednotlivce, začínající fyzickým omezením konkrétní osoby na osobní svobodě, která je následně řádně seznámena s důvody jejího omezení a řádně poučena. Toto opatření končí propuštěním na svobodu, nebo rozhodnutím o vzetí zadržené osoby do vazby.

---

<sup>15</sup>NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. ISBN 978-80906974-0-9, str. 307

<sup>16</sup>STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-807380-095-6, str. 257

<sup>17</sup>TIPLICA, Mircea. *Kriminalistická taktika*. 2. upr. vyd. Praha: Policejní akademie, 1999. ISBN 80-725-1007-X., str. 145

### 3.1 Porovnání zadržení z pohledu trestního práva a kriminalistiky

Trestní řád zadržení definuje v § 75 Zadržení obviněného policejním orgánem takto: *Jestliže je dán některý z důvodů vazby (§ 67), může policejní orgán obviněného zadržet. Je však povinen provedené zadržení státnímu zástupci bezodkladně ohlásit a předat mu opis protokolu, který sepsal při zadržení, i další materiál, který státní zástupce potřebuje, aby popřípadě mohl podat návrh na vzetí do vazby. Návrh musí být podán tak, aby obviněný mohl být nejpozději do 48 hodin od zadržení odevzdán soudu, jinak musí být propuštěn na svobodu.*<sup>18</sup>

Případně v § 76: Zadržení osoby podezřelé a to: *Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67), policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu, a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li ona osoba přistižena při trestném činu anebo zastižena na útěku. (2) Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.*<sup>19</sup>

Oproti definicím kriminalistického hlediska, které jsem citoval a uváděl v předchozí kapitole, je definice trestního řádu velice strohá, kromě uvedení osoby, jež zadržení provádí, vůbec nedefinuje přípravu, způsob, místo, průběh a další důležité aspekty samotného zadržení.

Z uvedených důvodů lze konstatovat, že zákon dává pouze oprávnění, ostatní aspekty upravují další právní normy nebo interní akty řízení, zákon o polici, závazné pokyny atd.

V kriminalistice nebereme v potaz, jestli jde o zadržení dle trestního řádu nebo zajištění dle zákona o Policii České republiky či předvedení dle zákona

---

<sup>18</sup> § 75/1 trestního řádu, ve znění posledních předpisů

<sup>19</sup> § 76 trestního řádu, ve znění posledních předpisů

o obecní policii. Taktika provedení zákroku omezení osobní svobody je vždy stejná, a to omezit osobu na osobní svobodě a předat ji oprávněným orgánům k provádění dalších úkonů a opatření.

### **3.2 Kdo zadržení provádí**

Pokud se na osobu provádějící zadržení budeme dívat pouze z pohledu trestního řádu, provádí zadržení buď policejní orgán (definice § 75,1 tr. ř. a § 76/1 tr. ř.), nebo kdokoli (definice § 76/2 trestního řádu), kdy kýmoli může být jakákoliv fyzická osoba, která pachatele přistihla při spáchání trestného činu, nebo bezprostředně po spáchání trestného činu. Do této kategorie spadá i výkon strážníků městské policie, kteří taktéž omezují osobní svobodu při zadržení dle ustanovení § 76/2 trestního řádu.

V návaznosti na výše uvedený odstavec bych rád zmínil názor na zadržení pachatele trestného činu policistou v době, kdy není ve službě a následně pachatele předá hlídce policie. Názor se liší, zda tento policista mimo službu zadržuje osobu dle ustanovení § 76/1 trestního řádu, nebo dle ustanovení § 76/2 trestního řádu. Můj názor na tuto otázku je, že pokud policista prokázal příslušnost k PČR a osobu na místě omezil na osobní svobodě, jedná se o jednání v mezích § 76/1 trestního řádu a měl by o tomto zadržení sepsat úřední záznam. Pokud příslušnost k policii neprokázal a osobu omezil na osobní svobodě, jednalo se o jednání v mezích § 76/2 trestního řádu a měl by být ve věci vyslechnut policejním orgánem jako svědek.

Vzhledem k tématu této práce se budu v následujících kapitolách zabývat jednáním v mezích ustanovení § 76/1 trestního řádu. Z tohoto důvodu je vhodné zmínit jednotlivé složky Policie České republiky, pro které je zadržení každodenní rutinou.

### 3.2.1 Hlídková služba

Pojem hlídkové služby hodnotí Chmela v knize Management výkonných organizačních článků: „*Hlídková služba jako další z organizačně-taktických forem činnosti služby pořádkové policie, prostřednictvím které je zabezpečováno plnění úkolů na výkonných organizačních člancích.*“<sup>20</sup>

V rámci výkonu hlídkové služby jsou příslušníci místních oddělení nebo prvosledových hlídek spadajících pod oddělení hlídkové služby nebo pohotovostní motorizované jednotky dnes a denně vysíláni operačními důstojníky k prověření nejrůznějších oznámení. Tito příslušníci vzhledem k tomu, že jsou první na místě jednotlivých událostí, pátrají po pachatelích nejrůznější trestné činnosti. V rámci této činnosti mají velkou šanci pachatele na místě činu, případně bezprostředně po činu přistihnout a zadržet.

Vzhledem k tomu je třeba zmínit, že tito příslušníci mají svoji činnost nejsložitější a svým způsobem i nejnebezpečnější, protože vždy mají pouze kusé informace, které jsou navíc více či méně zkreslené přebíráním informací a následným předáváním na operačních střediscích. Z tohoto důvodu může dojít k přeslechnutí či přehlédnutí důležitých údajů. Dále příslušníci hlídkové služby téměř nikdy nevědí, kdo proti nim stojí, jakou má minulost, zda není ozbrojen atd. Všechny tyto aspekty znevýhodňují policisty konající službu.

### 3.2.2 Služba kriminální policie a vyšetřování

U příslušníků SKPV<sup>21</sup> je v rámci běžného výkonu situace velice podobná jako u hlídkové služby, kdy operační důstojník může využít službu konající detektivy SKPV k prověření události, případně k podpoření zasahujících hlídek hlídkové služby. Zde bych znevýhodnění uvedené v předchozí kapitole zdůraznil. Během přípravy této práce jsem mimo jiné čerpal ze zkušeností kolegů z SKPV

---

<sup>20</sup>CHMELA, Zdeněk. *Management výkonných organizačních článků*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-259-1., str. 38

<sup>21</sup> Zkratka SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

jak na obvodní, tak krajské úrovni. Během toho jsem zjistil, že v rámci běžného výkonu jsou detektivové SKPV běžně vyzbrojeni pouze služební střelnou zbraní a někteří teleskopickým obuškem. Služební pouta s sebou nosí málokdy, spíše využívají pouta látková. Jinou výstroj či výzbroj v běžném výkonu u sebe nemají. Označení příslušnosti k SKPV bývá uváděno nejčastěji ústně a předložením služebního průkazu s odznakem SKPV či reflexní páskou na rukávu. Stejně tak nejsou mnohdy služební motorová vozidla SKPV na místě události nijak označena. Vzhledem k uvedenému je na místě zákroku složité rozpoznat zasahující detektivy SKPV od civilních osob, takže tyto situace mnohdy na místě události vyvolávají problémy.

Vzhledem k uvedenému bych rád zmínil značnou nevýhodu oproti uniformované policii, která je na místě zákroku ve značné výhodě jasně viditelným označením (uniforma, služební vozidlo) a dále výstrojí a výzbrojí, kterou mají policisté neustále u sebe či ve služebním vozidle.

### **3.2.3 Další složky SKPV využitelné k zadržení (OTO, OOD, UZČ atd.)**

Další složky SKPV jako například Oddělení technické ochrany (OTO), Oddělení operativní dokumentace (OOD), Útvar zvláštních činností (UZČ) nevykonávají přímý výkon a vzhledem k možné dekonspiraci nikdy nebudou provádět přímé zadržení, ale je možné tyto složky využít v rámci přípravy zadržení, monitorování místa plánovaného zákroku, a to buď přímým pozorováním, nebo za využití nejrůznějších technických prostředků. Vzhledem k uvedenému jsou tyto útvary mnohdy využívány a rozhodně si zaslouží být uvedeny jako podpůrné složky.

### **3.2.4 Letecká služba**

*Letecká služba je provozovatelem vrtulníkové techniky se speciálním policejním, zásahovým, záchranným a sanitním vybavením. Letecká podpora se stala neodmyslitelnou součástí policejní praxe a integrovaného záchranného systému. Díky svým vlastnostem jsou vrtulníky předurčeny především*

*k zásahům, kde hrozí nebezpečí z prodlení, a v místech jinak těžko přístupných jinými dopravními prostředky.<sup>22</sup>*

Další složkou, kterou je třeba zmínit, je Letecká služba Policie ČR, jež stejně jako ostatní složky SKPV nikdy nebude provádět přímé zadržení, ale je možné ji využít buď k přímému pozorování místa či pachatele, případně k přepravě policistů na místo zákroku či k eskortě zadržené osoby z místa zákroku.

Dále bych rád zmínil nově vznikající odbor letecké služby, a to odbor bezpilotních prostředků (dronů<sup>23</sup>), který je možné využít ke skrytému monitorování místa či pachatele za využití dronů. Ty je možné vyslat z bezpečného místa v dostatečné letové výšce nad místo zákroku. Je třeba zmínit, že současná technika je maximálně tichá a vybavená dostatečnou optikou, aby veliteli zákroku přiblížila obraz z místa. Využití bezpilotních prostředků je oproti vrtulníkům letecké služby levnější, tišší a nenápadnější, proto má neoddiskutovatelný význam ve službách Policie ČR.

### **3.2.5 Zásahová jednotka**

*Již před rokem 1989 působili při PMJ vybraní příslušníci tehdejší VB, kteří prošli zvláštním výcvikem a v případě potřeby byli vysláni k provedení zákroku proti nebezpečnému pachateli. V roce 1990 zde vznikla Rota zásahu proti nebezpečným pachatelům (ROZA), později vyjmutá z PMJ a jako samostatná Zásahová jednotka podřízená odboru služby pořádkové policie. Zásahová jednotka je tedy specializovaný útvar určený k zásahu proti agresivním, nebezpečným nebo ozbrojeným pachatelům. Často také poskytuje pomoc ostatním policejním útvarům při zákrocích proti zvláště agresivním nebo ozbrojeným osobám a i útvarům v jednotlivých krajích České republiky z důvodu maximálního utajení některých akcí.<sup>24</sup>*

---

<sup>22</sup><https://www.policie.cz/clanek/policie-ceske-republiky-letecka-sluzba-824129.aspx>

<sup>23</sup>Dron – bezpilotní dálkově ovládaný technický prostředek – nejčastěji kvadrokoptéra

<sup>24</sup> Citace <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=9128&doctype=ART&#ZJ>

V případě ať už plánovaného, nebo nenadálého zákroku proti ozbrojenému nebo jinak nebezpečnému pachateli je možné využít mimo jiné zásahovou jednotku, která je součástí každého krajského ředitelství Policie ČR. O jejím vyslání rozhoduje ředitel krajského ředitelství, kdy o provedení zákroku rozhoduje na místě určený policista, nebo velitel policie. Zde je bezpochyby vhodné zmínit hlavní rozdíl oproti příslušníkům vnější služby. Spočívá v tom, že příslušníci zásahové jednotky před samotným zákrokem dostanou veškeré dostupné informace o místě zákroku, situaci a pachateli, navíc jsou vhodně vyzbrojeni, vystrojeni a vycvičeni.

### 3.2.6 Útvar rychlého nasazení

*Je specifickým policejním útvarem určeným zejména pro boj proti terorismu. Působí na celém území České republiky. Je přímo podřízen policejnímu prezidentovi. O vyslání útvaru rozhoduje policejní prezident se souhlasem ministra vnitra. O nasazení útvaru rozhoduje velitel oprávněný nařídít provedení zákroku pod jednotným velením. V souladu s vymezenou působností provádí útvar služební zákroky proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků, nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení.<sup>25</sup>*

Využití Útvaru rychlého nasazení má v dnešní době neoddiskutovatelný význam, kdy mimo přímo vymezenou působnost jsou tito příslušníci mimo jiné využíváni jako přímá podpora zásahových jednotek. Vzhledem k jasné stanovené hierarchii přebírá Útvar rychlého nasazení příjezdem na místo roli zásahové jednotky, která je tímto momentem podřízena velení Útvaru rychlého nasazení.

---

<sup>25</sup> Citace: <https://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>

Dále je třeba zmínit, že Útvar rychlého nasazení využívá například i Generální inspekce bezpečnostních sborů k zadržení některých příslušníků bezpečnostních sborů a jejich spolupachatelů, proti nimž GIBS zasahuje. Když jsem se na toto využívání ptal příslušníků GIBS, bylo mi řečeno, že je to z důvodu, že policisté jsou vycvičení, vyzbrojeni a mají znalost jednotlivých postupů PČR, kdy rychlé provedení zákroku eliminuje možnost kladení odporu.

## **4 Dle použití donucovacích prostředků a zbraně**

Vzhledem k tomu, že každé zadržení je dle situace, pachatele, spáchané trestné činnosti a dalších okolností rozdílné, musí tak k němu přistupovat i zasahující policisté. V rámci přípravy samotného zadržení mohou policisté zvolit přístup a stupeň intenzity svého jednání, ale samotná situace na místě může vše změnit. Z tohoto důvodu je zadržení možné rozdělit dle použití donucovacích prostředků a střelné zbraně.

### **4.1 Dobrovolné**

K tomuto dochází nejčastěji u pachatelů bagatelní trestné činnosti, kdy zasahující policisté nepředpokládají žádné potenciální nebezpečí, ale stačí prokázání příslušnosti k PČR, seznámení s důvodem zadržení, řádné poučení o právech a povinnostech, přiložení služebních pout a následná eskorta zadržené osoby k dalším procesním úkonům.

### **4.2 S použitím donucovacích prostředků**

Při zadržení pachatele velice často dochází k použití donucovacích prostředků, a to od těch nejméně důrazných, po nejdůraznější, vyjma všech kategorií vytlačování (vozidlem, štítem, koněm) či použití vodního stříkače. S použitím těchto donucovacích prostředků jsem se během svého působení u PČR během zadržení pachatele setkal až na současném služebním místě, tj. ve Speciální pořádkové jednotce KŘ hlavního města Prahy. Samozřejmě by bylo možné zde všechny donucovací prostředky vyjmenovat, ale vzhledem k tématu a stanovenému rozsahu této práce by to bylo nadbytečné.

Přesné počty použitých donucovacích prostředků při zadržení Policie ČR nezveřejňuje, avšak z celkových počtů použití donucovacích prostředků lze konstatovat, že je zde mírně stoupající trend.

|          |      |      |      |       |       |       |
|----------|------|------|------|-------|-------|-------|
| Rok      | 2015 | 2016 | 2017 | 2018  | 2019  | 2020  |
| Počet DP | 9254 | 9466 | 9443 | 10446 | 11189 | 11343 |

Zdroj: <https://www.policie.cz/clanek/pouziti-donucovacich-prostredku-statistiky.aspx>

### 4.3 S použitím zbraně

Situace na místě zadržení se může velice snadno zkomplikovat, když pachatel odmítne spolupracovat, klade aktivní odpor, je ozbrojen a odmítá se vzdát, případně se dá na útěk. V takovém případě zakročujícím policistům nezbývá jiná možnost než použít proti pachateli služební zbraň. K takovým situacím dochází výjimečně, kdy použití služební zbraně představuje nejkrajnější možnost.

#### Statistika použití zbraně

|       |      |      |      |      |      |      |
|-------|------|------|------|------|------|------|
| Rok   | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
| Počty | 43   | 26   | 33   | 27   | 26   | 19   |

Zdroj: <https://www.policie.cz/clanek/statistika-pouziti-zbrane.aspx>

#### Statistika použití varovného výstřelu

|       |      |      |      |      |      |      |
|-------|------|------|------|------|------|------|
| Rok   | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
| Počty | 70   | 54   | 37   | 60   | 77   | 40   |

Zdroj: <https://www.policie.cz/clanek/statistika-pouziti-zbrane.aspx>

#### Statistika použití hrozby namířenou střelnou zbraní

|       |      |      |      |      |      |      |
|-------|------|------|------|------|------|------|
| Rok   | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
| Počty | 945  | 812  | 1126 | 982  | 1079 | 824  |

Zdroj: <https://www.policie.cz/clanek/statistika-pouziti-zbrane.aspx>

Vzhledem k výše uvedené statistice použití donucovacích prostředků a statistice použití zbraně lze konstatovat, že v průměru dojde za rok k deseti tisícům použití donucovacích prostředků, z toho zhruba v desetině případů dojde k hrozbě namířenou střelnou zbraní. Dále lze konstatovat, že zhruba v 5–7 % případů dojde k použití varovného výstřelu a zhruba v 2–4 % je použita služební zbraň proti pachateli. Tato statistika je samozřejmě zkreslená, protože v některých případech dojde k souběhu několika donucovacích prostředků, kdy zakročující policista použije nejprve hrozbu namířenou střelnou zbraní, následně varovný výstřel, a pokud bylo toto neúčinné, následně použije proti pachateli zbraň. Ale na druhou stranu v některých případech na použití donucovacích prostředků nedojde a policista rovnou použije proti pachateli zbraň. Těmito případy uvedená statistika může, ale zároveň nemusí být zkreslena.

Policie je v očích většiny veřejnosti pouze represivní složkou, kdy tento pohled umocňují hlavně média a sociální sítě, které v honbě za senzací sdílejí a opakují většinu služebních zákroků, při nichž dojde k použití donucovacích prostředků či zbraně. Označují je za brutální, nepřiměřené a neadekvátní. Jako příklad lze uvést zajištění drogově závislého pachatele v Teplicích, ke kterému došlo v červnu 2021, kdy pachatel po předání RZS<sup>26</sup> zemřel. O tomto zákroku média napsala velké množství novinových i internetových článků, policie byla za tuto smrt viněna, avšak článků a reportáží o tom, že ke smrti došlo z důvodu předávkování omamnými a psychotropními látkami, bylo napsáno minimum a o omluvě policii ze strany médií si můžeme pouze nechat zdát.

Závěrem této kapitoly bych rád zmínil přání většiny službu konajících policistů, aby všechna zadržení proběhla dobrovolně, bez použití donucovacích prostředků nebo zbraně.

---

<sup>26</sup> RZS – rychlá záchranná služba

## **5 Metodika a taktika zadržení**

Metodika zadržení obsahuje široké spektrum faktorů, které mohou v konečném důsledku splnit úspěšnost jeho provedení. Veškeré úkony spojené se zadržením bych přirovnal k obrázku puzzle. Tak jako puzzle musí do sebe ve finále zapadat, aby tvořily požadovaný obraz, tak i v kontextu zadržení musí vše od počátku až do samostatného předání k podstoupení dalších úkonů spojených se zadržením na sebe navazovat.

Kriminalistická taktika je rozdělena do dvou základních etap. V první etapě dochází k prvotnímu kontaktu s pachatelem trestného činu a následnému omezení jeho osobní svobody, eskortování osoby na stanovené místo a jejímu předání. Druhá etapa souvisí s provedením potřebných úkonů, které jsou stanoveny zákonem. Tyto úkony můžeme shrnout jako administrativní zadokumentování služebního zákroku, jež obsahuje sepsání úředního záznamu.

Metodika zadržení by se měla dále rozvíjet, protože ruku v ruce se rozvíjí jak chytrost a drzost pachatelů, tak i provedení samotné trestné činnosti. Policie by neměla tento přirozený vývoj zaspát a je vcelku logické snažit se s pachateli držet krok. Metodiku a taktiku můžeme považovat za živý orgán, který se jako vše okolo nás přirozeně vyvíjí.

### **5.1 Význam a cíl zadržení**

Samotný význam zadržení spočívá v realizaci tohoto aktu. Jedná se o samotné omezení osobní svobody, které plní svůj účel z hlediska porušení společenských norem. Omezení osobní svobody je v souladu s aplikací zákonných ustanovení. Policisté jsou v tomto případě prodloužená ruka státní moci. Chrání se tak společenské zájmy občanů, kdy se při porušení postihuje jejich trestní odpovědnost ke konkrétnímu skutku.

Hlavním cílem zadržení je přítomnost zadržené osoby při konkrétních trestních úkonech a zabránění jí v pokračování trestné činnosti, přesněji:

- *zabezpečení přítomnosti osoby pro dosažení účelu trestního řízení,*
- *zabezpečení přítomnosti osoby při provádění úkonů trestního řízení jako nositele kriminalistiky významné informace,*
- *zabránění osobě v pokračování trestné činnosti, dokonání trestného činu, kterým hrozila či který připravovala nebo o který se pokusila.<sup>27</sup>*

## **5.2 Stadia zadržení**

Vzhledem k odlišnostem při zadržení, způsobeným jinými podmínkami a zároveň diferenciací situace existuje zde několik fází zadržení, které jsou standardní pro každé zadržení. Tyto fáze můžeme rozdělit do následujících kapitol.

### **5.2.1 Úvodní stadium**

V úvodním stadiu je nejdůležitější zjištění totožnosti osoby, již má být svoboda omezena. Od toho můžeme upustit, jestliže nám je její totožnost dobře známa například z minulosti nebo pokud je tato osoba přistižena při jednání, které má znaky trestného činu. V tomto případě totožnost zjistíme, až to umožní okolnosti, což může být při následné administrativě na služebně policie.

### **5.2.2 Zajišťovací stadium**

V tomto stadiu je zadržená osoba povinna podrobit se pokynům policisty. Je v tomto případě řádně poučena dle § 13 zákona o Policii ČR o dalším postupu. Poté je provedena bezpečnostní prohlídka osoby, aby bylo zjištěno, zda nemá u sebe zbraň nebo věci pocházející z trestné činnosti. Nesmíme

---

<sup>27</sup>STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-807380-095-6., str. 257

opomenout prohlídku místa zadržení, protože dotyčná osoba mohla před samotným omezením věc pocházející z trestné činnosti skrýt nebo zahodit.

### **5.2.3 Stadium eskorty**

Jedná se o fázi, při které policisté eskortují zadrženou osobu k dalším právním úkonům příslušnému orgánu. Eskorta může být provedena dvěma způsoby, a to pěšky, nebo ve vozidle. U obou z těchto možností eskorty je vždy jeden policista určen jako velitel eskorty a druhý jako eskortující.

Pěší eskorta může být v některých případech účelnější než ve vozidle. Jako příklad může posloužit to, že místo zadržení je v takové vzdálenosti od policejní služebny, kdy cesta služebním vozidlem a úkony s tím spojené jsou delší než při cestě pěší. Zároveň je zvolena méně frekventovaná komunikace a jsou kladeny i různé nároky na bezpečnost eskorty. Pokud je eskorta prováděna dvěma policisty, velitel eskorty jde vepředu a za ním zadržená osoba spolu s druhým policistou. Je důležité mít na paměti zásady bezpečnosti všech osob.

Pokud budeme eskortovat osobním automobilem, který je menší než šestimístný, můžeme eskortovat pouze jednu osobu. Způsob eskorty se bude odvíjet od toho, jestli eskortu budou provádět i s řidičem dva nebo tři policisté. Pravidlo je takové, že eskortovaná osoba nikdy nesedí z hlediska zachování bezpečnosti za řidičem. Zároveň využijí policisté svého oprávnění použít pouta.

Eskorta může probíhat speciálním automobilem (tzv. komora, komůrkové vozidlo). Toto vozidlo využívají speciální pořádkové jednotky při fotbalových utkáních či při řešení hromadného narušení veřejného pořádku. Rozdíl oproti osobnímu automobilu je v množství eskortovaných osob. Záleží na dispozici konkrétního vozidla, ale může se jednat až o osm zadržených osob v jednom vozidle. Samozřejmostí je vhodný postup při zachování bezpečnosti eskorty.

Postup při eskortách a následném střežení osob je dán závazným pokynem<sup>28</sup>. Zde je uvedené stadium eskorty pouze okrajově a pro téma zadržení je tento rozsah dostatečný.

#### 5.2.4 Závěrečné stadium

Policista v tomto stadiu předává zadrženou osobu spolu se zajištěnými věcmi příslušnému orgánu. Předává se zpravidla policistovi na útvaru policie, který vykonává dozorčí službu. Společně s předáním osoby se předává a potvrzuje administrativa spojená s tímto úkonem.

Celou fázi zadržení je potřeba zadokumentovat vhodnými technickými prostředky. Obligatorním dokumentem, který má písemnou formu, je úřední záznam, který musí obsahovat následující náležitosti:

- datum čas, místo a důvody zadržení,
- osobní data zadržované osoby,
- stručné vylíčení průběhu zadržení (zda zadržovaná osoba kladla odpor, pokusila se o útěk, zda a proč došlo ke zranění osob, jakých donucovacích prostředků bylo použito a proč),
- stav oděvu zadržované osoby, případně zranění, příznaky požití alkoholu u zadržované osoby,
- zda bylo poskytnuto lékařské ošetření, komu, kde a kým,
- zda byla u zadržovaného zjištěna zbraň (popsat identifikační znaky),
- jaké věci důležité pro další řízení měla osoba u sebe nebo které odhodila a kde,
- zda došlo k poranění policistů a jaký byl charakter poranění,
- jméno a funkce pracovníka přebírajícího zadržovanou osobu,
- čas předání zadrženého.<sup>29</sup>

---

<sup>28</sup> Závazný pokyn policejního prezidenta 159/2009 o eskortách, střežení osob a policejních celách

<sup>29</sup> TIPLICA, Mircea. *Kriminalistická taktika*. 2. upr. vyd. Praha: Policejní akademie, 1999. ISBN 80-725-1007-X.

## **6 Rozdělení zadržení – dle připravenosti**

Zadržení dle připravenosti závisí na časovém prostoru, který je určen na přípravu zákroku a jeho samotné provedení. Zcela jistě lze konstatovat, že čím delší je časový úsek od rozhodnutí o provedení zadržení do samotného zadržení, tím kvalitnější by měla být v ideálních podmínkách příprava. Správné posouzení možností a s tím spojených rizik je základem úspěšného zadržení.

### **6.1.1 Nenadálé (spontánní)**

Přistižení pachatele v momentu probíhajícího páčání trestného činu, nebo bezprostředně po spáchání trestného činu. V tomto případě není nikterak velký prostor pro samotnou přípravu zadržení, a proto je zde kladen velký důraz na rychlé vyhodnocení situace a úměrnou reakci.

### **6.1.2 Připravované**

Do této kategorie spadají všechna zadržení, u kterých od zjištění, že má být osoba zadržena, je poměrně dlouhá doba k samotné realizaci zadržení. Vzhledem k tomu, že není potřeba se rozhodnout okamžitě, je zde dostatečný časový prostor pro rozdělení jednotlivých úloh, zjištění informací, přípravu podkladů, výstroje či výzbroje.

Časový prostor k přípravě nemusí být nikterak dlouhý, může se například jednat pouze o pár minut od předání telefonického oznámení hlídce po příjezd hlídky na místo činu. I těchto pár minut jízdy služebním vozidlem postačí ke srovnání myšlenek a dohodě mezi členy hlídky, jak si rozdělí úkoly, co bude potřeba za výstroj či výzbroj, kdo co vezme ze služebního vozidla atd. Zároveň tuto dobu může využít operační důstojník k provedení lustrací v systémech PČR, případně operační důstojník zařazený na pracovišti kamerového systému ke zjištění, zda dané místo nezabírá některá z městských kamer, a pokud ano, jaká je reálná situace na místě. Samozřejmě do této kategorie spadají i zadržení

dlouhodobě připravovaná v rámci realizací, kdy přípravy zabírají několik dní, v některých případech i týdnů.

## **6.2 Příprava zadržení**

Dostatečná příprava je základem bezpečného služebního zákroku, a to bez ohledu na to, zda se jedná o zadržení, či jakýkoli jiný úkon. V případě, že je dostatečná doba na přípravu, je nezbytně nutné využít všechny dostupné informační zdroje policie, ale zároveň provést i operativní šetření na místě plánovaného zákroku, v místě bydliště a blízkém okolí osoby, která má být zadržena. Řádné provedení těchto úkonů přispívá k bezpečnému návratu všech zasahujících policistů ze služby domů.

### **6.2.1 Shromáždění informací**

V rámci plánovaného zadržení osoby je hlavní zpracovatel spisového materiálu v době před zahájením trestního stíhání nejčastěji operativec<sup>30</sup>, zodpovědný za shromáždění veškerých informací o osobě, kterou je plánováno zadržet. U složitějších případů, případně při plánování zadržení více osob, je nezbytně nutné delegovat provádění šetření na další policisty, avšak zjištěné informace by měl shromažďovat pouze jeden předem stanovený policista, který je zároveň vyhodnocuje a zpracovává. V takovém případě se nemůže stát, že o jednom pachateli bude zjištěno něco, zatímco u druhého toto zjištěno nebude. Tento odpovědný policista na závěr provedeného šetření zpracuje výslednou zprávu (úřední záznam) k osobě, kterou má být zadržena, a tento záznam se stane nedílnou součástí plánu realizace. Dostatek shromážděných informací je zárukou správného naplánování realizace, správného rozdělení sil a prostředků, případně přispívá ke správnému vyhodnocení možných rizik spojených s provedením služebního zákroku.

---

<sup>30</sup>Operativec – kriminalista SKPV provádějící operativní úkony nejčastěji v terénu

#### **6.2.1.1 Totožnost**

V rámci plánovaného zadržení osoby je nezbytně nutné provést veškeré v úvahu připadající lustrace, a to ve všech dostupných evidencích PČR, se zaměřením na aktuální podobu osoby. Nelze se spoléhat na fotografie nalezené v registru obyvatel, protože mnohdy bývají několik let staré. Dále je vhodné provést lustraci v IS Fodagen (fotografie, daktyloskopie, genetika) se zaměřením na fotografie celého těla a markanty. Tyto fotografie, pokud byl pachatel již nafocen a má například viditelné jizvy, tetování či další markanty, mohou přispět k bezpečné identifikaci osoby na místě zadržení. Dále je velice vhodné provést šetření rodinných příslušníků se zaměřením na sourozence, protože pachatelé trestné činnosti se velice často vydávají za své sourozence, zvláště když tito vedou řádný život a jsou bezúhonní.

#### **6.2.1.2 Minulost**

Samotnou kapitolou je trestní minulost osoby a prověřovaná trestná činnost, z níž je osoba podezřelá. V rámci toho lze usuzovat na možné jednání podezřelé osoby při jejím zadržení. Například na osobu, která doposud byla trestně bezúhonná a je podezřelá z přečinu krádeže, není potřeba vyžadovat zásahovou jednotku a zadržení mohou provést tři policisté po zazvonění v místě bydliště. Jiný přístup bude k pachateli, který byl v minulosti trestně stíhán či odsouzen pro nedovolené ozbrojování, vydírání, ublížení na zdraví či pokus vraždy. Zde je na místě maximální obezřetnost, využití k zákroku zásahové jednotky a samotný zákrok provést mimo bydliště.

#### **6.2.1.3 Znalosti metod policie**

Stejně jako minulost je důležité prověřit také znalosti metod policie. Pokud se zakročuje proti prvotrestané osobě, je vysoce pravděpodobné, že vše proběhne bez komplikací. Oproti tomu u osob, které již byly v minulosti policií

prověřovány a soudně trestány, je vysoce pravděpodobné, že se z minulých zkušeností poučí a budou se snažit vyvarovat chyb, kterých se dopustily a jež vedly k jejich odsouzení. Dále je možné, že v rámci svého pobytu v kterékoli věznici podstoupily „školení“ ze strany spoluvězňů o možnostech a činnostech policie v rámci operativního rozpracování. Všechny tyto skutečnosti přispívají k tomu, že poučený pachatel páchající trestný čin opakovaně se bude více hlídat a bude předvídat činnosti policie, ať už se bude jednat o odposlechy, sledování, ale i možné zadržení.

#### **6.2.1.4 Fyzické dispozice**

V dnešní době se stále častěji setkáváme s osobami pravidelně navštěvujícími posilovny, které jsou samozřejmě i mezi pachateli trestné činnosti. Tito jedinci zároveň velice často užívají nejrůznější látky, ať legální, či nelegální, ke zvýšení své fyzické kondice, takže mnohdy převyšují kondici policistů. Z tohoto důvodu je taktéž v rámci plánovaného zadržení osoby zvážit fyzickou kondici pachatele a správně rozvrhnout vlastní síly a prostředky.

#### **6.2.1.5 Bydliště**

Šetření v místě bydliště je základem úspěšné realizace. Je nezbytně nutné se zaměřit na to, kde osoba bydlí, jak je dům či byt situovaný, kam má okna, jaká je příjezdová či přístupová cesta atd. Zde se klade velký důraz na perfektně odvedené operativní šetření v místě bydliště, kde se často využívají spolupracující osoby v místě či blízkém okolí bydliště. Nespornou výhodou je vytěžení například poštovních doručovatelek, které mají přehled o osobách zdržujících se v místě bydliště.

Je velice důležité zvážit, kdo s pachatelem v místě bydliště žije, kolik osob tam pravidelně bývá a zda jsou přítomny také děti atd.

Samotnou kapitolou je pes v místě bydliště. Pachatelé trestné činnosti si velice často pořizují nejrůznější psy, ať už služebních, či „bojových“ plemen, k zabezpečení svých domovů. V takovém případě je velmi vhodné promyslet, zda je nezbytně nutné provést zákrok v místě bydliště, a pokud ano, zvážit přítomnost služebních kynologů, případně odchytové služby městské policie.

Dle tvrzení kolegů z SKPV není nic horšího, než když vlezete v rámci realizace přes plot k pachateli na pozemek, kde žádný pes být nemá, a vyběhne na vás se štěkotem bulteriér. V tom okamžiku se musíte rozhodnout, zda kvůli ochraně svého zdraví psa zastřelit, nebo to zkusit po dobrém a riskovat pokousané ruce. Stejně tak je složité rozhodnutí o vyslání zásahové jednotky do bytu podezřelého, který má být dle informací z prostředí ozbrojen, ale kde se má mimo jiné zdržovat přítelkyně s pětiletou holčičkou, která v bytě může být kdekoli, tedy i na zemi za dveřmi, které plánujete vyrazit. V každém případě veškerá odpovědnost je na policistovi, který dá povel k zákroku.

#### **6.2.1.6 Ozbrojení**

V rámci přípravy realizace je nezbytně nutné se zaměřit na to, zda pachatel nebo někdo z rodiny není, nebo nebyl držitelem střelné zbraně. Rovněž je třeba se zaměřit na to, zda pachatel nebo někdo z rodiny nebyl již řešen pro trestný čin nedovoleného ozbrojování. Pokud měl někdo vztah ke zbraním, je velice pravděpodobné, že je ozbrojen i nadále. A také platí, že kde je jedna zbraň, často bývá i jiná. A kde bývá nelegální střelná zbraň, tam může být i nelegálně držená výbušnina.

Všechny tyto aspekty je třeba zvážit, přičemž k těmto poznatkům velmi často přispívají i operativně získané informace, a to buď z odposlechů, kde se pachatel může chlubit, nebo naopak vyhrožovat, že vezme pistoli či pušku a půjde něco řešit, nebo ze zájmového prostředí, kde šikovně zavedený nebo získaný informátor může přinést informace o tom, že pachatel například chodí ozbrojen. Nejsou výjimkou zájmové osoby, které o sobě tvrdí, že se již do vězení

nikdy nevrátí, a pro případ zákroku policie chodí ozbrojeni nejrůznějšími zbraněmi, kdy nejsou výjimkou ani zbraně zakázané či zákeřné.

V případě, že jsou získány poznatky o ozbrojení, je vhodné vybavit zakročující skupinu jak odpovídajícím boxem/taškou na převoz zbraní, případně k zásahu přizvat specialistu SKPV OKTE<sup>31</sup> z oboru balistika, který odborné zajištění provede. Ačkoli jsou všichni policisté řádně vycvičeni pro práci se služebními zbraněmi, je vždy vhodné si uvědomit, že ne každá zbraň je stejná, a také ne každý policista je odborník na všechny zbraně.

Zároveň je třeba zmínit, že nalezené zbraně se vždy ukládají ve vybitém stavu, a to legálně držené zbraně se po balistické expertize ukládají do depozitu místně příslušného Oddělení pro zbraně a střelivo Policie ČR a nelegálně držené zbraně zůstávají uloženy v depozitu Odboru kriminalistické techniky a expertiz místně příslušného Krajského ředitelství PČR. O odebrání zbraně vždy sepíše policista potvrzení, které předá zadržené osobě.

#### **6.2.1.7 Dopravní prostředky**

Znalost vozidla, jež v současné době pachatel využívá, může zásadně přispět k úspěchu realizace zadržení. Dále pak je dobré vycházet z předpokládaného chování pachatele v případě silniční kontroly. Posouzení, zda pachatel se pokusí hlídce v případě pokusu o zastavení ujet, nebo zda v minulosti se o to nikdy nepokusil, může pomoci s rozhodnutím, kdy a jak bude zákrok proveden.

Je možné například nechat pachatele z místa bydliště vyjet a za využití Odboru operativní dokumentace SKPV jej sledovat a s pomocí hlídky vnější služby jej na vhodném místě zastavit a po vystoupení z vozidla zadržet. Pokud

---

<sup>31</sup> OKTE – Odbor kriminalistické techniky a expertiz

se pachatel v minulosti pokusil hlídce ujet, nemá smysl toto zkoušet. Pokud je však z jakéhokoli důvodu nezbytně nutné zadržet pachatele ve vozidle, provede se to rovnou za využití zásahové jednotky, která vozidlo na nejvhodnějším místě zablokuje a provede zákrok.

#### **6.2.1.8 Styky**

Dalším důležitým faktorem k prověření jsou styky. Tímto termínem se všeobecně nazývají osoby, s nimiž se zájmová osoba stýká. Stejně jako prověření rodinných příslušníků včetně jejich historie a trestní minulosti, kdy je důležité věnovat dostatečnou pozornost stykům. Vzhledem k bezpečnosti zakročujících policistů je důležité získat informace, zda se v budově, do které chtějí policisté vniknout a zadržet podezřelou osobu, nenachází i další osoby, a pokud ano, kolik se jich na místě nachází a o koho se jedná.

Při získání dostatečných informací by nás jako policisty nemělo nic překvapit.

#### **6.2.2 Plánování zadržení**

Dalo by se označit jako myšlenkové představení daného zadržení a celkového průběhu. V této fázi je třeba mít připravené místo a čas, kde bude zadržení probíhat, ale také počítat s možností, že zadržení nebude odpovídat plánu, proto mít v záloze připravené i náhradní varianty pro případné změny okolností.

V rámci plánování zadržení se nejčastěji počítá s variantou, kdy se pachatel nachází v místě bydliště. V tomto případě se realizace zadržení nejčastěji plánuje na brzké ranní hodiny, nejčastěji okolo páté hodiny ranní. Jedná se o čas, kdy již začíná sílit provoz na silnicích, ale většina lidí je ještě doma a spí. Provoz zaručuje možnost nepozorovaného přiblížení služebních

motorových vozidel na místo zákroku. V případě, že by se zákrok plánoval například na druhou hodinu ranní, bylo by riziko, že v některých odlehlých částech města by několik za sebou jedoucích dodávek a osobních vozidel mohlo vzbudit nežádoucí pozornost. Zároveň se okolo páté hodiny ranní v ulicích nepohybuje mnoho chodců, takže je stále malá pravděpodobnost, že řadící se desítky policistů v tzv. plné polní nevzbudí nežádoucí pozornost.

Další variantou plánovaného zákroku je, že pachatel je v pohybu ve svém vozidle. Zde je nezbytně nutná součinnost s dalšími složkami SKPV, jako jsou například odbor operativní dokumentace (OOD), který provádí přímé sledování osoby, nebo odbor technické ochrany (OTO), který osadí vozidlo pachatele sledovací technikou. Tato varianta zadržení nese s sebou riziko, že se pachatel během přiblížení policie vyplaší a začne ujíždět. Toto přináší riziko ohrožení nezúčastněných osob.

Poslední variantou je, že pachatel je v pohybu pěšky. I v tomto případě je nutná spolupráce odboru operativní dokumentace, který provádí přímé sledování osoby. Tato varianta znamená riziko zvláště v odlehlých lokalitách, že se pachatel během přiblížení policie vyplaší a začne utíkat.

Všechny varianty mají výhody i nevýhody a je nezbytně nutné správné vyhodnocení a srovnání. Každý pachatel vyžaduje individuální přístup. Ať již odpovědný policista vybere jakoukoli variantu zákroku, je nezbytně nutné, aby každý na místě zadržení věděl, jaký je jeho úkol a jaké jsou varianty v případě komplikací. Ve chvíli realizace již není čas nikomu vysvětlovat, co má dělat a kde má být.

### **6.2.3 Rozložení sil a prostředků**

Pro konkrétní potřeby zadržení je nutné mít dostatečné množství policistů, a to na všech místech. Tím jsou myšleni jak policisté na místě zákroku, tak

policisté, kteří sice nejsou na místě, ale zajišťují technickou či informační podporu. Všichni musí být zároveň vybaveni příslušnými prostředky. Zde se může jednat o prostředky, které při běžném výkonu služby nemají k dispozici (hydraulický přístroj na otvírání dveří, speciální motorovou pilu, pyrotechniku, specifické náboje apod.). Veškeré prostředky musí být k dispozici a funkční před závěrečnou fází.

#### **6.2.4 Instruktaž**

Instruktaž je závěrečná fáze přípravy, jíž se zúčastní všichni policisté, kteří zadržení provedou. Celou instruktaž vede zpravidla vedoucí skupiny. Ten seznámí účastníky s celým plánem zadržení. Je dopodrobna rozebrán i s úkoly pro každého jednotlivce, zpravidla jsou zde zmíněny i signály, kterými se zahájí akce, změna akce a její zrušení.

V případě velkých realizací se instruktaže účastní pouze velitelé jednotlivých skupin, kteří jsou řádně poučeni o svých úkolech, zároveň přebírají nezbytně nutné písemnosti, jako písemný souhlas se zadržením konkrétní osoby, příkaz k domovní prohlídce, lustrace osoby s fotografií, úřední záznam o provedeném šetření, aktuální fotografie osoby, která má být zadržena, a další nezbytně nutné dokumenty. Vedoucí skupiny následně provádí nezbytnou instruktaž policistů zařazených do své skupiny.

Další nezbytně nutný aspekt představuje utajení, a to zvláště u velkých realizací, kdy je nezbytně nutná spolupráce s policisty jiných oddělení a jiných krajských ředitelství. U těchto realizací vždy vzniká důvodná obava, že mezi policisty přítomnými na instruktaži může být i policista, jenž se může znát s některou zájmovou osobou nebo s někým z jejich okolí. Ukázkovým příkladem je akce Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (nynější Národní centrála proti organizovanému zločinu) vedená pod krycím názvem „Methanol“, kdy bylo nasazeno dohromady několik stovek policistů, kteří mimo zadržení hlavních podezřelých prováděli současně celkem 22 domovních prohlídek. Vzhledem

k tomuto obrovskému množství nasazených sil se na této akci podíleli i nezúčastněné osoby dohlízející na jejich zákonnost. V takových případech je možnost dekonspirace opravdu vysoká, a proto není výjimkou, že identitu zadržované osoby zná pouze vedoucí týmu, který má přidělené dostatečné množství policistů seznámených se svými úkoly, ale totožnost osoby se dozví mnohdy až po jejím fyzickém zadržení. Vědí například jen to, že mají zadržet osádku vozidla, která může být ozbrojená, ale kdo to je a jak se jmenuje, není pro zakročující policisty vůbec podstatné. Takovéto utajení je jediný možný způsob, jak eliminovat možný únik informací.

### 6.3 Taktika zadržení

Taktiku zadržení, ať už připravovaného, či nenadálého, chápeme jako akt policistů, kdy dojde k účelu zadržení bez nežádoucích komplikací. Cílem taktiky je tedy úspěšné zadržení konkrétní osoby.

Němec a kolektiv ve své knize Kriminální taktika pro policisty uvádí:  
*„Zadržení je možné považovat za úspěšné jen tehdy, nedojde-li v jeho průběhu k situaci, která je s to účel zadržení ohrozit nebo zmařit,“<sup>32</sup>*

Jednotlivé principy jsou z hlediska kriminalistiky považovány za obecné pilíře principů zadržení.

#### 6.3.1 Pozorování osoby

Již před samotným zadržením je důležité pozorovat osobu, která má být zadržena, protože si tím můžeme určit nejlepší místo pro omezení. Vyvarujeme se tak vystavení se nebezpečí nezainteresovaných osob a zároveň snížíme riziko zmaření zadržení. Při správné volbě místa můžeme zajistit i další věci, které má osoba u sebe, nestihne se jich zbavit a jsou důležité pro další řízení. Nejen v průběhu zadržení, ale i během něj a při eskortě je neméně důležité být

---

<sup>32</sup>NĚMEC, Miroslav. *Kriminální taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. ISBN 978-80906974-0-9, str. 309

důsledný pozorovatel. Zamezí se tak veškerým pokusům o narušení zadržení, zbavení věci a potažmo i potenciální útok na policisty v průběhu zadržení.

### **6.3.2 Správný výběr místa a času**

Tento faktor není zcela ovlivnitelný, záleží zde na objektivních faktorech, které můžeme jako policisté v určitých případech připravovaného zadržení ovlivnit. Pro policisty je znalost místa výhodou, a pokud osobu pod určitou legendou dostaneme na místo, které jí není dostatečně známé, mnohonásobně zvýšíme úspěšnost zadržení. V případě zadržení osoby v domácím prostředí je žádoucí využít poznatky o ní z prostředí či poznatky získané z operativně pátracích prostředků SKPV. Zvyklosti osoby lze zkrátka využít ve prospěch zadržujících policistů. Oproti nenadálému zadržení, kdy na přípravu není dostatek času, se i z nežádoucích faktorů, které mohou ovlivnit zadržení, vytěžit maximum.

### **6.3.3 Zajištění bezpečnosti osob**

Při samotném zadržení je nemyslitelné, aby byla ohrožena bezpečnost ostatních osob. Proto raději volíme místo, kde máme jistotu minimalizace těchto rizik. Je nepřipustné, aby osoba, která má být zadržena, ohrozila život a zdraví jiných. Může zde být riziko použití střelné zbraně a potenciálně může dojít k využití nezúčastněných osob jako rukojmí.

### **6.3.4 Zajištění věcí**

Osoba, která má být omezena, může mít při sobě věci důležité pro trestní řízení, které může v nestřeženém momentu vyhodit. S tím souvisí následná kapitola týkající se ostražitosti (3.3.8.). Zároveň je v rámci zajišťování věcí vhodné uvést, že by věci nalezené u osoby měly zůstat v její blízkosti, například v samolepicím pytlíku, případně v papírové obálce. Takto zabalené věci by zadržená osoba neměla ztratit z dohledu po celou dobu eskorty. Jedná se o opatření, kterým se policie chrání před možným nařčením, že se z věcí něco

ztratilo, nebo naopak k nim bylo přidáno. Zároveň je vhodné pořídit na místě fotodokumentaci těchto věcí, případně i finančních prostředků, čímž se opět hlídka na místě chrání z možného nařčení, že během eskorty došlo ke ztrátě či zcizení

### **6.3.5 Překvapivost**

Zásada překvapivosti tkví v momentu překvapení. Osoba, jejíž osobní svoboda má být omezena, by neměla mít do poslední chvíle tušení o svém zadržení. Je to důležité mít na paměti, že při samotném zadržení nemá osoba čas přemýšlet a chvíli může působit až strnule. To je velká výhoda pro zakročující policisty, protože dotyčný je sám překvapen do takové míry, že není schopen odporovat. Při nenadálém zadržení, kupříkladu když policisté provádí lustraci osoby a ta tuší, že by mohla být omezena, může spoléhat na nedůslednost práce policistů. Tím nemůžou do poslední chvíle dát cokoliv najevo a je dobré vytvořit legendu o bezproblémovém průběhu kontroly. Následně můžou policisté o to efektivněji osobu zadržet.

### **6.3.6 Rychlost**

Cílem této zásady je co nejvíce zkrátit proces zadržení. Zadržená osoba nemá prostor následného narušení. Zadržující policisté musí znát taktické zásady, aby nedošlo ke komplikacím a byla zachována zásada rychlosti

### **6.3.7 Rozhodnost**

Jednání zakročujících policistů musí být stručné, jasné a v mezích zákona. Policista se k zadržované osobě chová vždy zdvořile v rámci situace. Nikdy se nechová k zadržené osobě povýšeně a nepřipouští bezpředmětnou diskusi. V rámci zadržení je žádoucí seznámit zadrženého pouze s důvodem a řádně dotyčného/dotyčnou poučit o právech a povinnostech. Vzhledem k tomu, že v případě zadržení zákrok nesnese odkladu, následují v případě neuposlechnutí výzvy jako další výzvy s výstrahou, nebo přímo použití

donucovacích prostředků. Jakákoli další diskuze je na místě zákroku nežádoucí. Proti zadržení není na místě žádného opravného prostředku, osoba proti které zadržení směřuje, je povinna toto strpět. Stížnost pro porušení zákonnosti může následovat až ex post. Po celou dobu zákroku je bráno v potaz zachování lidské důstojnosti.

### **6.3.8 Ostražitost**

Je založena na bedlivém pozorování zadržované osoby. Nevíme, co se dotyčné osobě honí v hlavě. Při tak stresové situaci, jako zadržení bez pochyby je, nemusí být její jednání založeno na racionálním úsudku. V případě závažnějších trestných činů se může takový jedinec pokusit dokonce i o sebevraždu.

Zde je potřeba zmínit přesné rozdělení rolí v rámci hlídky nebo skupiny, kdy předem určený policista (nejčastěji služebně nejstarší a nejzkušenější) komunikuje s podezřelou osobou, další člen provádí lustrace a v případě, že se jedná o tříčlennou hlídku, jejíž poslední člen střeží perimetr, aby nedošlo k narušení zákroku ze strany dalších osob. K tomuto mnohdy dochází v nočních hodinách, kdy se přítomnost hlídky na místě může znelíbit náhodnému opilému kolemjdoucímu, který začne zákrok narušovat. V takovém případě nelze vyloučit, že se jedná o spolupachatele, který se snaží vyvolat zmatek a umožnit tím útěk kontrolovanému spolupachateli.

V takových případech je vždy vhodné buď přivolat další hlídku policie, nebo urychleně, ale zároveň bezpečně se z místa se zadržanou osobou vzdálit. Případný konflikt a další zajištění či zadržení není v rámci zákroku jedné hlídky vhodné.

### **6.3.9 Přiměřenost**

Újma způsobená osobě při zadržení by neměla být větší, než je nezbytně nutné k dosažení požadovaného cíle. Jednání policistů vůči této osobě by měla adekvátním způsobem odrážet nastalou situaci. Přiměřenost s sebou nese i zásadu zákonnosti. Pokud by se policista odchýlil od těchto norem, vystavuje tak zasahující policisty možnosti postihu jak v kárné, tak trestněprávní rovině.

## 7 Psychologické aspekty zadržení

Uskutečnění zadržení je pro policisty v přímém výkonu služby jeden z nejčastějších kriminalistických a procesně právních úkonů. Klade nemalé nároky na policisty v souvislosti se zvládnutím tlaku na úspěšnost zadržení. Je to způsobeno tím, že nejčastěji jsou to právě policisté sloužící denně na ulici, kteří jako první přichází do kontaktu s podezřelou osobou. Nemáme v mnoha případech tušení, o jakou osobu se jedná. Při provádění samotného zadržení může dojít k fyzické konfrontaci, a dokonce k útěku osoby. Zadržení jako samostatný akt s sebou přináší v širším kontextu zvládnutí psychologických procesů, kriminalistických zásad a právního povědomí.

Čírtková v knize Policejní psychologie uvádí: „Policejní činnost je založena na kontaktu s lidmi. Zpravidla se jedná o kontakty uvozené určitou situací, které jsou krátkodobé a nevyplývají z osobních preferencí. Tímto způsobem se policisté setkávají s různými jedinci, občas jednají s protějškem, jehož vystupování se jeví jako neobvyklé, podivné a v tomto smyslu nenormální.“<sup>33</sup>

V rámci této kapitoly a v kontextu citace doc. PhDr. Ludmily Čírtkové je vhodné zmínit, že v současné době se policisté čím dál častěji dostávají do kontaktu s pachateli, kteří jsou pod vlivem alkoholu nebo návykových a psychotropních látek. Ty mnohdy ovlivňují jednání takovým způsobem, že se tyto osoby stávají naprosto nepředvídatelnými, čímž mohou ohrozit nejenom sebe, ale i zakročující policisty či civilní osoby nezúčastněné na služebním zákroku. Zároveň je třeba zmínit, že chování zadržené osoby se může během celé doby kontaktu s policií diametrálně změnit. Může dojít nejen ke změně k horšímu, tj. že se z klidné a spolupracující osoby stane agresor, ale samozřejmě může dojít i k posunu k lepšímu, tj. že agresivní osoba se vlivem působení hlídky uklidní.

---

<sup>33</sup>ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-581-4., str. 70

## **7.1 Uplatnění psychologie při zadržení**

Tento kriminalistický úkon je spojen s obrovskými nároky na zúčastněné osoby. Je to z toho důvodu, že se do konfrontace dostávají dva naprosto odlišné protipóly. Na jedné straně se jedná o policisty, kteří chtějí zdárně zadržení provést, a na druhé straně se jedná o osoby, které se snaží zadržení vyhnout. Výsledek vzájemného setkání těchto stran lze mnohdy jen těžko dopředu předpokládat.

Při častém procesu opakování zadržení se u policistů může snížit jejich intenzita. Jedná se o to, že můžou podcenit náročnost zadržení a zároveň si neuvědomí základní taktické aspekty zadržení.

## **7.2 Vnější aspekty ovlivňující průběh úkonu**

V této kapitole bude zmíněno psychologické působení policistek na osoby podezřelé. Zvláště u podnapilých osob je tento psychologický aspekt často viditelný, protože na policisty reagují agresivně a fyzický konflikt je na spadnutí. Při vhodném zapojení policistky do jednání může dojít k uklidnění a zadržení bez použití jakýchkoliv donucovacích prostředků.

Dále bych rád zmínil i negativní psychologické působení na osoby, proti kterým policisté zakročují, a to v kontextu samotného jednání a věku těchto policistů. S tím se setkáváme velmi často u služebně mladých kolegů, kteří vlivem uniformy ztrácejí úctu ke starším osobám a jednají s nimi pouze z pozice síly. V takových případech často dochází ke zbytečným konfliktům, které by se služebně starším a vyzrálejšími policistům nestaly.

Všechny tyto psychologické role je nezbytně nutné si osvojit, zdokonalovat a využívat ve prospěch zakročujících policistů.

## **7.3 Vnitřní aspekty ovlivňující zadržení**

Kromě již uvedených zkušeností, které přímo, či nepřímo mohou ovlivnit průběh samotného zadržení, je hlavním aspektem vnitřní rozpoložení zakročujících policistů. Psychická pohoda, zkušenosti a dostatek informací u všech členů zakročující hlídky nebo týmu jsou základem úspěšného zvládnutí celého zákroku.

Stejně tak existují i negativní aspekty, které mohou úspěšné zvládnutí zákroku ohrožit, či alespoň ovlivnit.

### **7.3.1 Pozitivní aspekty zadržení**

#### **7.3.1.1 Zkušenosti**

Dostatek zkušeností pozitivně ovlivňuje jednání zakročujících policistů. Zkušenosti získané jak v rámci výcviku, tak v rámci samotné služby velkou měrou přispívají ke klidu a rozhodnosti policistů. Stejně tak k tomu přispívají i negativní zkušenosti, kterých se policisté snaží vyvarovat a na něž si dávají větší pozor. Například náhodně objevená ukrytá zbraň nebo klíčky od pout mohou vzbudit žádoucí nedůvěru policisty, takže u další bezpečnostní či osobní prohlídky se na taková místa policista vzhledem k předchozím zkušenostem zaměří a naopak bude pozornější.

#### **7.3.1.2 Důvěra**

Každý policista by měl mít vedle sebe ve službě člověka, kterému plně důvěřuje, a to jak osobnostně, tak profesně. Důvěra je ve službě stejně jako v osobním životě nezbytně nutná. Nedůvěra naopak ovlivňuje značně negativně výkon služby.

## 7.3.2 Negativní aspekty zadržení

### 7.3.2.1 Stres

Čírtková v knize Policejní psychologie uvádí: „Stres je spojován se situacemi, kdy se od jedince vyžadují sice obvyklé a osvojené činnosti, ovšem za ztížených či tísnivých podmínek pro jejich realizaci. Obvyklé úkony jsou ztěžovány nebo narušovány vnějšími tlaky a podmínkami.“<sup>34</sup>

Z této definice vyplývá, že stres je přirozená reakce organismu na novou, nezvyklou nebo nebezpečnou situaci, před níž se podvědomě snaží chránit. Vzhledem k tématu této práce lze konstatovat, že u nezkušených policistů může vzhledem ke stresu dojít k neadekvátnímu vyhodnocení situace a zbytečnému či nadbytečnému použití donucovacích prostředků. Právě u mladých policistů by mělo po každém zákroku, a to nejen po použití donucovacích prostředků či služební zbraně, dojít k řádnému rozboru celé situace s pojmenováním jednotlivých chyb či nepřesností.

Ačkoli je stres hlavně negativním aspektem, můžeme se na něj dívat i z pozitivní stránky. Například u služby v noci se občas stane, že je všude klid a mír a vládne rádiový klid. V takovém případě by docházelo k tzv. ukolébání službu konajících policistů. V takových případech je stres považován za pozitivní, kdy po vyslechnutí rádiové relace dojde podvědomě k probuzení a vybičování se z klidu na provozní režim.

### 7.3.2.2 Únava

Dalším aspektem, který negativně ovlivňuje policisty během jejich služby a který může ovlivnit i výsledek jakéhokoli zákroku včetně zadržení, je únava zakročujících policistů. Policisté jsou ve službě ve dne i v noci a prostor pro jejich odpočinek během služby je minimální. Může se tedy stát, že v době, kdy mají

---

<sup>34</sup> ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-581-4., str. 133

policisté plánovaný odpočinek během noční služby, budou vysláni k zadržení podezřelé osoby. Tím je značně ovlivněna jejich koncentrace, předvídavost a racionalita, což výrazně snižuje psychickou pohodu.

#### **7.3.2.3 Nedostatek informací**

Dalším negativním faktorem ovlivňujícím provedení jakéhokoli zákroku, zadržení nevyjímaje, je nedostatek informací. Špatné nebo hrubě zkreslené informace mohou ovlivnit zadržení, a to podceněním, nebo naopak přeceněním situace.

## 8 Výcvik a služební příprava

Výcvik a služební příprava je dle mého názoru u policie asi tou nejvíce podceňovanou kapitolou, a to napříč většinou základních útvarů. Pokud pomineme základní policejní výcvik, který absolvuje každý nově nastupující policista v rámci základní odborné přípravy, je veškeré další školení policistů vměstnáno do informačního systému ESIAR<sup>35</sup>, kde si policista musí všechno přečíst sám. O tom, zda jednotlivé sbírky chápe a umí aplikovat do praxe, nikoho nezajímá. Jediným, a to nejdůležitějším krokem je potvrzení seznámení. Tímto veškeré školení základních útvarů u policie končí.

Úroveň praktického výcviku a služební přípravy jsou proti školení o něco lepší, v ideálním případě jsou vměstnány do osmi výcvikových dní za rok. Policisté jsou vysláni na střelnici, kde dle svého zařazení vystřílí 50 až 100 kusů nábojů a následně stráví 2 hodiny v tělocvičně takzvaným suchým nácvikem, jehož obsahem je nejčastěji manipulace se zbraní a poutání. To, že opakování školních střelb a metody poutání po několika výcvicích nikoho nebaví, nemusím zmiňovat, a tak dochází k degradaci samotného výcviku.

V dřívějších dobách byli policisté všech útvarů každoročně vysíláni na týdenní školení, kde byli seznámeni s novelizacemi, ale hlavně se zúčastnili seminářů k nejrůznějším problematikám, jako jsou například ze SKPV toxikologie, motorová vozidla, majetek atd. Příslušníci zásahové jednotky a dalších přednášející specialisté seznamovali řadové policisty s novinkami, ale hlavně s nejčastějšími chybami, kterých se v rámci prvotních úkonů dopouštějí. Bohužel tato týdenní školení byla v rámci doby zredukována z týdnu na dva dny a následně bez jakékoli náhrady zrušena úplně. Důvod zrušení tohoto školení se mi během přípravy této práce nepodařilo zjistit, ale lze předpokládat, že se jednalo o nedostatek sil v rámci základních útvarů a nedostatek finančních prostředků. Jediným školením, které je opakovaně organizováno, je instruktážně metodické zaměstnání v rámci problematik jednotlivých útvarů SKPV a dále

---

<sup>35</sup> ESIAR – zkratka elektronická sbírka interních aktů řízení

služebních funkcionářů. Zda a v jaké míře se informace z těchto školení dostanou k ostatním příslušníkům, záleží na vyslaných jednotlivcích.

## **8.1 Změna kvůli nešťastné události**

V posledních letech se výcvik pro policisty z hlídkové služby a pohotovostní motorizované jednotky v mnoha aspektech zlepšil. Bohužel tomu také předcházela nešťastná událost, a sice útok aktivního střelce v restauraci Družba v Uherském Brodě v roce 2015. Do té doby policisté na základních útvarech měli minimální, přesněji žádnou balistickou ochranu. Co se týče zbraní, kromě služební zbraně policisty byla přítomnost samopalu v hlídkovém voze nemyslitelná.

Po této nešťastné události se postupně v rámci pořádkové policie začal řešit koncept prvosledových hlídek, což obnášelo vyčlenění některých policistů na těchto útvarech. V podstatě se jednalo o to, že v případě útoku aktivního střelce či narušení veřejného pořádku budou tito vyčlenění policisté do deseti minut na místě události a připraveni zakročit a zadržet dotyčnou osobu. Z tohoto důvodu se změnila koncepce těchto výcviků a rázem jsou díky různorodosti v současnosti policisté mnohem lépe připraveni. K tomuto výcviku se váže i vybavení pro tyto účely. Pro bezpečnost policistů jsou již k dispozici balistické helmy, balistické vesty, mnoho nových taktických doplňků a vybavení. Tito policisté mají k dispozici i nová služební vozidla s vyšším výkonem, bezpečnostním rámem a trezorem na dlouhé zbraně pro nenadálé situace.

I přesto značná část policistů na základních útvarech, kteří nejsou zařazeni u prvosledových hlídek, je odkázána sama na sebe a svoji aktivitu, kdy se mohou přihlásit na nejrozumnější kurzy, které jsou v současné době pouze on-line, a dále závisí na jednotlivých vedoucích, zda účast na kurzu schválí.

## **8.2 Specializované útvary**

U specializovaných útvarů, jako jsou zásahové jednotky, speciální pořádkové jednotky, je situace diametrálně odlišná, ale toto neřeší problém školení a výcviků základních útvarů, které jsou dnes a denně na ulici v přímém kontaktu s pachateli.

V rámci speciální pořádkové jednotky jsme pravidelně školeni na dva základní druhy výcviku, a to na pořádkovou a taktickou část.

### **8.2.1 Taktická část výcviku**

V rámci této části probíhá výcvik v areálech a budovách, které dokonale imitují reálné prostředí, kde by se mohl vyskytovat nebezpečný pachatel, proti kterému by směřoval zákrok sledující jeho zadržení či eliminaci.

V rámci této části probíhá i střelecká část výcviku, kde jsou modulovány situace, jež instruktoři upravují dle nastavených metodik. V rámci této přípravy využíváme širokou škálu jak pistolových, tak automatických zbraní. Samozřejmostí je při střelecké přípravě i využití pyrotechnických prostředků, a to nejčastěji ve formě slzotvorných prostředků a dýmovnic k zastření manévru postupu či ústupu.

### **8.2.2 Pořádková část výcviku**

Zde se výcvik zaměřuje zejména na postup, který je aplikován při rizikových fotbalových utkáních. Je zde koordinován postup proti fotbalovým chuligánům, kteří mají zájem narušovat průběh fotbalového zápasu.

Dále je tento postup možno aplikovat při demonstracích, na nichž dochází k narušování veřejného pořádku. Příprava je zaměřena jak na aktivní demonstranty, tak na pasivní, kteří se například snaží přilepit lepidlem svou dlaň

například k budově ministerstva. S tímto úzce souvisí tzv. vytahování osob z davu.

Do této části bych zařadil i fyzickou přípravu, která se provádí v tělocvičně a je spojena s použitím donucovacích prostředků, kdy se trénují nejrůznější úderové techniky, chvaty a hmaty.

## 9 Případové studie

V rámci své služby u Policie ČR jsem se osobně zúčastnil množství služebních zákroků, kdy došlo k zadržení podezřelé osoby, a to jak ve službě, tak i mimo ni. Každý takovýto zákrok byl jedinečný a dalo se v něm najít více či méně chyb, které měly vliv na samotný průběh. Dále jsem se na téma povedených, ale i naopak nepovedených zadržení ptal v rámci přípravy této práce svých kolegů jak z vnější služby, tak ze služby kriminální policie a vyšetřování. Zajímaly mě hlavně důvody jednotlivých úspěchů i neúspěchů, které s odstupem času každý z aktérů vyhodnotil sám.

Ze všech služebních zákroků, v jejichž rámci došlo k zadržení, bych rád zmínil následující zákroky a jejich vyhodnocení:

### 9.1.1 Bez užití donucovacích prostředků

V průběhu roku 2016 jsem se jako policista Oddělení hlídkové služby Prahy IV zúčastnil společně s detektivy 8. oddělení SKPV Praha IV realizace vedené pod krycím názvem „RONY“, kdy se jednalo o pachatele krádeží motorových vozidel. V rámci instruktáže jsme dostali veškeré v tu dobu dostupné informace o osobách, které mají být zadrženy. Vzhledem k tomu, že se jednalo o osoby pravidelně užívající pervitin, takže jejich chování bylo nevyzpytatelné, bylo rozhodnuto, že samotné zadržení provede zásahová jednotka Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. Já společně s mými kolegy jsme na místě byli, abychom pachatele po zadržení převzali a během dalších služebních úkonů střežili.

V brzkých ranních hodinách dostala zásahová jednotka pokyn k provedení zákroku. Společně s nimi jsme přijeli k rodinnému domu v jedné obci na sever od Prahy a během přibližování se k domu jsme zjistili, že vstupní dveře do domu jsou otevřené dokořán a pachatel, který měl být zadržen, ležel v chodbě na břiše na zemi s rukama za hlavou. Pachatel byl příslušníky zásahové jednotky spoután a prohledán a předán mně a kolegům ke střežení. Během výslechu

jsem se dozvěděl, že když si pachatel ráno dělal snídani, díval se z okna a viděl přijíždějící dodávky, ze kterých vystupovali po zuby ozbrojení policisté se samopaly a beranidlem. Bylo mu hned jasné, že jej jdou zadržet. Protože nechtěl, aby policie u domu, kde bydlel se svojí manželkou a dítětem, kteří byli v tu dobu u rodičů, cokoli poškodili, otevřel dveře a lehl si na zem.

V rámci vyhodnocení výše uvedeného zadržení lze konstatovat, že byt byla úspěšně zadržena podezřelá osoba, došlo v rámci přiblížení na místo k dekonspiraci a pachatel se mohl na zadržení připravit. Pokud by se nejednalo o pachatele, který pochopil, že takzvaně sklapla past, ale došlo by u něj například ke zkratu, mohl by se pokusit z místa zákroku utéct, nebo naopak pokud by byl ozbrojen, mohl by se na příchod policie připravit a klást aktivní odpor.

#### **9.1.2 S použitím donucovacích prostředků**

V zimě 2018, kdy jsem byl určený jako velitel tří členné motorizované hlídky. Při provádění hlídkové činnosti v okolí stanice metra Roztyly nám operační důstojník zavolal, že potřebuje urgentně hlídku na Jižní Město v Praze 4, kde se dle oznamovatelky celé události její syn vrátil z hospody a fyzicky napadá svého otce. Operační důstojník nám ještě v rychlosti předal informace, že dotyčný má přes dva metry a váhu přes sto kilo. V minulosti už prý policie na této adrese řešila podobný incident. Po příjezdu hlídky na místo jsem již ze vstupní chodby viděl, jak se oba muži, tzn. syn a otec, drží v kuchyni pod krkem. Oba muži jako odpověď na výzvu od svého jednání upustili. Zdálo se, že se situace uklidnila a nadále nebude gradovat.

Jeden kolega zůstal s oznamovatelkou v kuchyni s napadeným mužem, kde prováděl vytěžování. Agresora jsem společně s druhým kolegou vyzval, aby nás následoval na chodbu, kde byl dostatek místa a prostoru pro šetření a případnou další konfrontaci s agresorem. S kolegou jsme zaujali taktické rozestavení. Dotyčný muž začal vyprávět, že se vrátil z nedaleké hospody, kde

vypil několik piv a tvrdého alkoholu a po návratu domů si chtěl se svým otcem vyříkat osobní záležitosti. Při výpovědi své verze dané situace začal kolegu vulgárně napadat a přibližoval se směrem k němu. Já duchapřítomně zareagoval a vyzval dotyčného, aby od svého jednání upustil. Vzhledem k tomu, že jsem měl celou dobu za zády připravený teleskopický obušek, o kterém dotyčný nevěděl. Muž se otočil v podstatě na místo a najednou si to kráčel směrem ke mně s jasným úmyslem mě napadnout. Ve vhodné chvíli jsem vytasil teleskopický obušek a muže jsem několikrát udeřil do oblasti ramene a stehna. Rány musely být opravdu razantní, jelikož muž měl péřovou bundu a bylo potřeba, aby donucovací prostředek splnil svůj účel. Když jsem dotyčnému dal několikátou ránu, kolega mu dal páku na druhé rameno a společně jsme muže dostali na zem, kde měl ruce za zády, a ihned jsme mu dali pouta. Muž byl takové muskulatury, že musela být přiložena dokonce dvoje spojená pouta.

Po zpětném zhodnocení s kolegy jsme byli stejného názoru, že jsme s takovou situací počítali a tušili jsme, že může nastat. Důležitá zde byla schopnost reakce a rychlé spolupráce.

### **9.1.3 Nedostatek sil a prostředků**

V dubnu 2016 prováděli dva detektivové 8. oddělení SKPV operativní šetření v obci Dolní Břežany k osobě dopouštějící se krádeží motocyklů. Během toho si před jednou z místních restaurací povšimli zaparkovaného motocyklu, u kterého nebyla příslušná registrační značka. Lustrací VIN čísla bylo zjištěno, že se jedná o odcizený motocykl. Vzhledem k tomuto detektivové provedli šetření v restauraci, kde byla v herně nalezena podezřelá osoba, jež byla na místě zadržena. Při odchodu se zadrženou osobou se v lokále zvedlo asi osm místních lidí, kteří byli kamarádi zadrženého a začali slovně napadat kriminalisty a odmítali je se zadrženým pustit z restaurace ven. Vzhledem k eskalaci situace byl neprodleně telefonicky vyrozuměn operační důstojník, který na místo vyslal další hlídky vnější služby. Ty vzhledem k velké dojezdové vzdálenosti na místo

dorazily až po deseti minutách, během této doby docházelo k opakovanému verbálnímu napadání policistů ve snaze osvobodit zadrženou osobu. Pouze shodou okolností nedošlo k fyzickému napadení, což bylo štěstí, protože zakročující kriminalisté v rámci své výzbroje měli u sebe pouze teleskopické obušky a služební zbraně. Použití obušků proti osmi osobám se jevilo jako zcela neúčelné a použití služební zbraně zase nebylo adekvátní vůči slovnímu napadání. Až příjezd několika hlídek vnější služby dosáhl uklidnění celé situace a bezpečného dokončení započaté eskorty zadržené osoby.

V rámci vyhodnocení výše uvedeného zadržení lze s jistotou tvrdit, že ze strany detektivů SKPV došlo k podcenění situace na místě, kdy se pouze ve dvou rozhodli jít do restaurace, kde se mimo jiné měla nacházet podezřelá osoba. Místo toho měli na místo přivolat nejprve posily a až následně po jejich příjezdu provést služební zákrok a zadržet podezřelou osobu. Stejně tak i nedostatečné vybavení detektivů přispělo k nedokončení služebního zákroku. Bez pomoci hlídek vnější služby by došlo buď k fyzickému napadení, nebo útěku zadržené osoby.

#### **9.1.4 Zpackané zadržení**

V roce 2020 ve sváteční den 28. října jsem byl společně se svými kolegy ze Speciální pořádkové jednotky velen na Staroměstské náměstí. V rámci poznatků kolegů z SKPV bylo zjištěno, že v tento den má dorazit demonstrovat několik tisíc lidí proti opatření v rámci pandemie covid-19. Značné množství demonstrantů mělo pocházet z tvrdého jádra fotbalových fanoušků napříč republikou.

Průběh demonstrace probíhal ze začátku relativně poklidným způsobem. Řečníci se střídali u řečnického pultíku a prozatím nic nenasvědčovalo eskalaci nějakého napětí. Nejsem oprávněn tvrdit, co přesně bylo prvotním impulsem davového šílenství, jelikož jsem byl v tu chvíli se svým družstvem v záloze ve vozidle v blízkosti náměstí. Najednou začal velitel opatření posílat veškeré síly

a prostředky do prostor Staroměstského náměstí, jelikož došlo k napadení policistky a začaly hromadné rvačky. Když jsme společně s družstvem doslova doběhli někam doprostřed náměstí, okolo bylo relativně velké množství policistů, ale zároveň spousta demonstrantů, kteří měli jediný cíl, a to ublížit kterémukoliv policistovi. Byla to doslova válka, kolem lítaly dýmovnice a gumové projektily.

Nějakou dobu trvalo, než se situace stala částečně přehlednou. Já jsem měl společně s kolegou před sebou pár metrů člověka, který házel po policistech různé předměty, které mu přišly pod ruku. Dotyčný neuposlechl výzvu, a proto jsme ho ihned s kolegou svedli na zem. Ostatní kolegové z družstva nás obestoupili a vytvořili nám prostor pro manipulaci s pachatelem. Situace nebyla vůbec bezpečná, protože na kolegy poskytující nám ochranu neustále útočil dav. S kolegou jsme společnými silami chtěli dotyčnému přiložit pouta, ale bohužel se příliš zapříčil a vůbec se nám nedařilo přiložit mu pouta. Když se mi to povedlo, textilní pouta se roztrhla a já je musel znovu přikládat.

Vzhledem k situaci se jednalo teprve o poloviční úspěch. Když jsme chtěli dotyčného muže pěšky eskortovat do speciálně upraveného komůrkového vozidla, přes radiostanici nám bylo sděleno, že se toto vozidlo nachází na druhé straně náměstí a rozhodně se k nám v této situaci nemůže přiblížit. Nezbylo nic jiného, než k tomuto vozidlu v této situaci dorazit po svých. Bohužel nám v tom nepomohl ani člověk, který byl již nyní omezen na osobní svobodě a najednou si lehl na zem. Následně čtyři policisté nesli tohoto člověka každý za jednu končetinu, zbylí čtyři kolegové razili cestu a zároveň kryli i nás.

Omezení osobní svobody v tomto případě díky nepřehledné situaci nešlo a ani by se nedalo řešit jinak. Po následném rozboru zákroku u videa bylo vyhodnoceno, že naše provedení bylo adekvátní, i když bylo v médiích kritizováno, že se způsob pěší eskorty jevil jako nehumánní. Závěrem lze dodat, že nezáleží pouze na zadržení, ale na celé škále okolností. V tomto případě se v konečném kontextu jednalo o omezení svobody ve formě zajištění.



## 10 Závěrečná část

Téma zadržení ve formě kriminalistické praxe je pro policisty velice aktuální, neboť se s ním setkávají při plnění svých služebních povinností každý den. Nejčastěji a vcelku logicky se s touto problematikou zabývají policisté na základních útvarech. Zde jsou služebně zařazení policisté, kteří jsou ve služebním poměru teprve krátce, a proto nedisponují takovým povědomím a zkušenostmi týkajícími se problematiky zadržení. Snažil jsem se při sepisování tohoto tématu co nejvíce držet takové struktury informací, které mi při mých začátcích u mého nástupu k Policii České republiky chyběly. Informace vztahující se k omezení osobní svobody nebyly komplexně zpracovány a ve většině nebyly úplné.

Mým záměrem bylo přiblížit právní rámec zadržení, které samozřejmě lze aplikovat i na ostatní zásahy do osobní svobody osoby. Prvotní pro mě bylo, že zákon zaštiťuje hodnoty, které jsou přesně definovány, a na druhou stranu v sobě skrývá podmínky, dle kterých může tyto hodnoty policista prolomit a provést tak zákonné omezení osobní svobody. Z hlediska procesního práva došlo i na porovnání z hlediska kriminalistického pohledu zadržení.

Zcela zásadní pozornost jsem věnoval kriminalistické taktice a metodice. Je to část, jíž je třeba klást patřičný důraz, protože zde figuruje nejvíce chyb při provádění zadržení. Po celou dobu zpracování této bakalářské práce jsem měl snahu zachovat její co největší komplexnost, ale zároveň si každý jednotlivý krok detailněji rozebrat. Jednotlivé fáze nebo podmínky zadržení následují většinou chronologicky, podle postupu při zadržení. Tyto fáze bývají mnohdy podceňovanou činností. Zároveň byl kladen důraz jak na komplexnost těchto fází z pohledu literatury, tak i na jejich propojení s policejní praxí.

Z pohledu zmíněné policejní praxe bylo dle mého důležité neopomenout ani psychologii zadržení, která je její neoddělitelnou součástí. Díky jejímu pochopení můžeme získat převahu a kontrolu nad provedením zadržení a lépe

i snadněji jej dokončit. Zároveň může policistům dát informaci o tom, že naše tělo se na daný úkon nesoustředí stoprocentně, ale může způsobit chyby.

Kapitolou týkající se výcviku jsem chtěl zmínit nedostatečnou četnost a vybavení nastupujících policistů. Častý a smysluplný výcvik spojený s kvalitní a bezpečnou výbavou policistů vede k větší profesionalitě zákroků, dodá jim více sebedůvěry a zároveň eliminuje prostor pro tvorbu chyb. V případě absence této služební přípravy je policista odkázán sám na sebe a svou snahu se zlepšovat. Následně jsem pouze povrchně nastínil výcvik na mém současném pracovišti z hlediska porovnání se základními útvary. Uvědomuji si, že porovnání základních a specializovaných útvaru není předmětem zájmu. Minimálně je zde snaha o motivaci policistů zlepšovat se a posouvat se profesně dále.

V poslední části jsou zmíněny případové studie, jejichž prostřednictvím si můžeme uvědomit, že každý případ zadržení je jiný a že tak je třeba k tomu přistupovat. Podmínky a možnosti zadržení se neustále mění. Při dodržení podmínek, které jsou v této práci uvedeny, je příprava zadržení a samotné provedení snadnější.

Je třeba mít na paměti neustálý rozvoj zločinu, a proto by se i kriminalisticko-taktická metoda zadržení měla rozvíjet a posouvat dál. Čím větší povědomí o ní policisté budou mít, tím je větší šance, že se policisté po provedení zadržení v pořádku vrátí domů.

## Seznam použité literatury:

### Monografie:

Základy Operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech -POLAC

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2., rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-581-4.

DRAŠTÍK, Antonín, Jan ENGELMANN a Aleš FLÍDR. *Silniční doprava – trestná činnost*. Český Těšín: Poradce, 2011. ISBN 978-80-7365-327-9.

HABICH, Lukáš a Martin KLOUBEK. *Činnost policejních služeb: stav k 1. 6. 2019*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-481-6.

HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-859-8125-4.

HRINKO, Martin. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-793-1.

CHMELA, Zdeněk. *Management výkonných organizačních článků*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-259-1.

CHMELÍK, Jan. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-42-3.

NOVOTNÝ FRANTIŠEK A KOLEKTIV. *Trestní zákoník 2010: stav k 1. 4. 2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010. ISBN 978-80-7317-084-4.

KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0.

KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. 3. nezm. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999. ISBN 80-7251-023-1.

KROULÍK, JUDr. Pavel a PhDr. Pavla VYHLÍDALOVÁ. *Taktické a psychologické aspekty zadržení*. Praha: Tiskárna FMV Praha, 1984, 48 s.

MUSIL, Jan. *Způsob páchaní trestné činnosti a jeho kriminalistický význam*. Praha: Univerzita Karlova, 1982.

NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. ISBN 80-731-7036-1.

NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. 549 s., s. 194–257, ISBN 978-80-906974-0-9.

NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy: aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003. ISBN 80-7317-026-4.

PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-042-0.

RAK, Roman. *Krádeže vozidel: odhalování, vyšetřování a prevence*. Brno: CERM, 2001. ISBN 80-7204-218-1.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-124-3.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-095-6.

ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-447-3.

TIPLICA, Mircea. *Kriminalistická taktika*. 2. upr. vyd. Praha: Policejní akademie, 1999. ISBN 80-725-1007-X.

### **Zákonná úprava a IAŘ:**

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o *plnění některých úkolů policejních orgánů Policie ČR v trestním řízení* v posledním znění

Pokyn policejního prezidenta č. 109/2009, o eskortách, střežení osob a policejních celách v posledním znění

Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, v posledním znění

Zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*, v posledním znění

Zákon č. 89/2012 Sb., *Občanský zákoník*, v posledním znění

Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, v posledním znění

Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním (trestní řád)* v posledním znění

Zákon č. 273/2008 Sb., *o policii ČR*, v posledním znění

Zákon č. 553/1991 Sb., *o obecní policii*, v posledním znění

### **Webové stránky a elektronické zdroje:**

Letecká služba Policie České republiky. *www.policie.cz* [online]. Policie ČR, 2021 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policie-ceske-republiky-letecka-sluzba-824129.aspx>

Zásahová jednotka. *www.policie.cz* [online]. Policie ČR, 2021 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=9128&doctype=ART&#ZJ>

Policie České republiky - Útvar rychlého nasazení. *www.policie.cz* [online]. Policie ČR, 2021 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>

PPLK. MGR. ART. ET MGR. SCHIMMER, David. Použití donucovacích prostředků - statistiky. *www.policie.cz* [online]. 2021, 5.10.2021 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pouziti-donucovacich-prostredku-statistiky.aspx>

PPLK. MGR. ART. ET MGR. SCHIMMER, David. Statistika použití zbraně. *www.policie.cz* [online]. 2020, 23.11.2020 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistika-pouziti-zbrane.aspx>